1991.
VII. évf. 1. (42.) szám
Ára: 58 Ft

video magazin

HENGERELT KAZETTÁK

MICHAEL DOUGLAS, A PRODUCER SZÍNÉSZ

WARREN BEATTY INTERJÚJA

PÓKOK AZ ERNYŐN

MEGLÁTNI ÉS MEGSZERETNI: KIM BASINGER

Kedves Olvasó!

Úgy tűnik, Magyarországon a videózás szinte egyik évről a másikra lépett csecsemőkorból felnőtt korba. Ennek egyik biztos jele, hogy nemrégiben mind a videókiadók és -forgalmazók, mind pedig a videótéka-tulajdonosok megalakították a maguk érdekvédelmi szervezetét. Olyan érdekközösséget kívánnak alkotni, külön-külön és együtt is, amely egységesen és az eddiginél jóval határozottabban lép fel a legális, tiszta piaci viszonyok megteremtése érdekében.

Idehaza, évente, becslések szerint több mint egymilliárd forint a legális videópiaci forgalom, ám ugyanennyi a feketepiacé is. A két egyesület tagjainak célja nem titkoltan az, hogy a jogszabályok betartásával, s legális tevékenységükkel minél nagyobb legyen bevételük, hasznuk. Ebben semmi kivetnivaló sincsen. Azonban a „kalózok" és a hamis kazetták elleni közös harcukat hosszabb távon valamennyi videózóért, filmbarátért vívják; azokért is, akik esetleg videójukat ma még főleg hamis kazettákkal „etetik". A szerzői jogok durva megsértése miatt ugyanis a nyugati forgalmazók bojkottálhatják magyarországi eladásaikat, márpedig akkor nincs az a jól működő feketepiac, amely olyan minőségben és annyi jó filmet tudna piacra dobni, mint most a szép számú hazai kiadók sora.

Mindez szóba került nemrégiben Pécsett is, ahol a videós szakma első alkalommal gyűlt össze szerte az országból, s cserélhette ki tapasztalatait. A közvetve minden videóbarátot érintő pécsi eseményekről, s a két új egyesületről bővebben a 24–28. oldalakon olvashat.

Falus Tamás

video magazin

A Magazin Társaság kiadványa • Szerkesztő: Falus Tamás • Művészeti szerkesztő: Czifferszky Attila, Vasvári István • Képszerkesztő: Fejér Gábor
A szerkesztőség és levélcíme: 1135 Budapest XIII., Frangepán u. 50–56.
Telefon: 131-0791, 111-0893, 111-9004 Telefax: 131-8173
Kiadja a Magazin Társaság • Kiadásért felel: dr. Laczkó Ildikó
Szedés: UNIÓ Fényszedő Üzem • Nyomás: Révai Nyomda
Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest XIII. Lehel u. 10/a közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 sz. pénzforgalmi jelzőszámra
HU ISSN 0237-5141

Ajak-rúzs

(Lipstick)

Chris, a sztármanöken csábítóan szép felvételeken különböző ajakrúzsokat reklámoz, s nem is sejti, hogy e fotók és reklámfilmek a húga fiatal és megnyerő külsejű zenetanárában milyen érzéseket ébresztenek. Egy délután a fotómodell a lakásán fogadja a tanárt, hogy testvére tanulmányairól beszélgessenek, ám a férfi többé nem tud uralkodni érzelmein...

Színes, szinkronizált amerikai lélektani krimi
Főszereplők: Margaux Hemingway, Mariel Hemingway, Perry King, Anne Bancroft
Rendezte: Lamont Johnson
90 perc
(Csak 16 éven felülieknek!)

Forgalmazza a

Édes álmok

(Sweet Dreams)

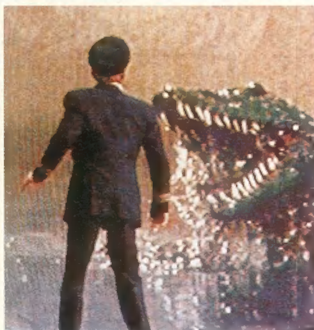
Az ötvenes évek Amerikájában játszódó történet Patsy Cline country-énekesnő életét és rövid pályafutását dolgozza fel. Szenvedélyes és viharos testi-lelki szerelem, házasság, karrier, siker, s egy tragikusan végződő repülőút...

Színes, feliratos amerikai zenés film
Főszereplők: Jessica Lange, Ed Harris
Rendezte: Karel Reisz
115 perc

Forgalmazza a

Letűnt idők szigete

(Land That Time Forgot)

1916-ban egy német tengeralattjáró legénysége és az általuk megtorpedózott angol hajó túlélői navigációs hiba miatt egy még fel nem fedezett, különös szigeten találják magukat. A sűrű dzsungelben az emberi beszédet nem ismerő, állatbőrökbe öltözött ősemberek és hatalmas dinoszauruszok leselkednek rájuk. Ezzel kezdetét veszi a küzdelem, melynek tétje: visszajutni a civilizált világba.

Színes, feliratos angol kalandfilm
Főszereplők: Doug McClure, John McEnery, Susan Penhaligon
Rendezte: Kevin Connor
91 perc

Forgalmazza a

Maximális túlhajtás

(Maximum Overdrive)

„Csillagászati számítások szerint 1987. június 19-én 9 óra 47 perckor a Föld belekerül a Rhea-M üstökös vörös fénycsóvájába és ott is marad a fénycsóvában 8 nap, 5 óra 29 perc 23 másodpercen keresztül."

Wilmington, North Carolina. A megadott időben a térség minden gépe önálló életet kezd élni. A kenyérszeletelő gép véres akcióba kezd, az autók nyíltan az emberekre törnek... De a legveszedelmesebbek a kamionok. Hosszú sorban zárják körül a benzinkutakat...

Színes, szinkronizált amerikai sci-fi
Főszereplők: Emilio Estevez, Pat Hingle, Laura Harrigton
Rendezte: Stephen King
97 perc
(Csak 16 éven felülieknek!)

Forgalmazza a

Óvakodj a hölgytől!

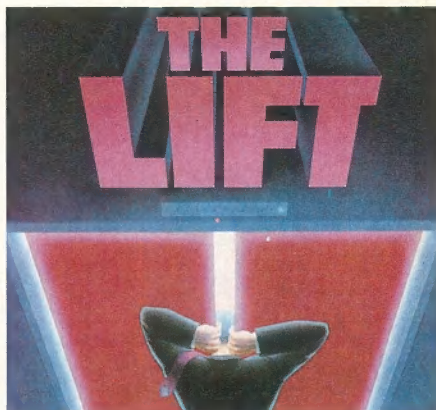
A rámenős Kátyának sikerül elérnie a nagyváros népszerű áruházának igazgatójánál, hogy bizonyítsa kirakatrendezői tehetségét. A fiatal, üde szépségű lány állást kap, s kirívó kirakataival növeli az áruház forgalmát. A lány munkája azonban feltűnik egy, az áruházzal szemközti épületben dolgozó fiatalembernek, akit elbűvöl a lány szépsége és kifejezésmódja. Először csak leselkedik utána, telefonhívásokkal zaklatja, majd betör a lány lakásába is. Az egyébként tisztes családapaként élő férfi így éli ki perverz hajlamait, ám idővel szinte őrületbe kergeti Kátyát, aki közben egy újságíró szerelmese lett. A lány végül úgy dönt, nem hagyja el magát, s felveszi a küzdelmet az őt üldöző férfi ellen...

Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Diane Lane, Michael Woods, Cotter Smith, Tyra Ferrell, Edward Penn
Rendezte: Karen Arthur

Forgalmazza a

A lift

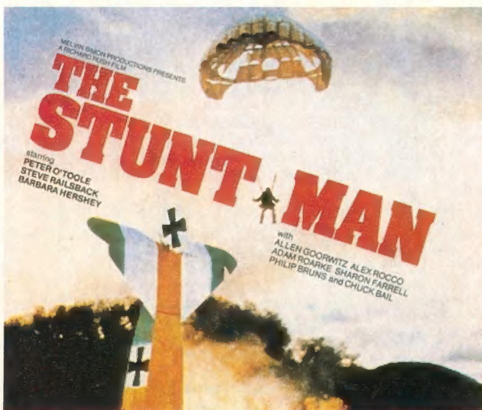

A toronyház egyik liftje időnként kísértetiesen működik. Hol elromlik a légkondicionálója, s két emelet között csaknem megfullasztja a benn ragadtakat, hol akkor nyitja ki ajtaját, amikor a felvonó még nem érkezett meg az emeletre. Hol fejek szorulnak a liftajtóba, hol a tetejéről hullik alá egy halott.

Felix Adelaar liftszerelő nem érti a dolgot. A lifteket működtető összes egységet rendben találja, a felvonó mégis tovább gyilkol. Egy újságírónővel ered a rejtély nyomába. Rájönnek, hogy azokkal a mikroprocesszorokkal lehet valami baj, amelyek a berendezést irányítják. A kérdés most már az, vajon titokzatos műszaki hibával van-e dolguk, vagy kísérletező személyek állhatnak-e a háttérben?

Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Huu Stapel, Willeke Van Ammelrooy, Josine Van Dalsum
Rendezte: Dick Maas

Forgalmazza a

A kaszkadőr

Kétségbeesetten menekül egy férfi az őt üldöző rendőrség elől. Már-már reménytelen a helyzete, amikor észrevesz egy tengerparti háborúsfilm-forgatást. Egyetlen reménye, hogy elrejtse valódi személyiségét, ha kaszkadőrnek áll be a filmesekhez. A rendező segít megőrizni titkát, cserébe viszont egyre merészebb, kockázatosabb feladatok megoldását követeli tőle. Idővel helyzetét bonyolítja, hogy a rendező szeretőjével egymásba szeretnek.

Vajon miért segít a rendező a férfin, akiről azt sem tudja, miért üldözi őt a rendőrség? Vagy csupán a végső bosszúra vár, s addig is felhasználja filmje sikere érdekében a legveszélyesebb feladatokra?

Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Peter O'Toole, Steve Railsback, Barbara Hershey
Rendezte: Richard Rush

Forgalmazza a

SCHWARZENEGGER IS

The game is
The Running Man.

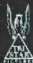
A game of survival.
Nobody has ever won.

But...
Schwarzenegger has
yet to play.

MENEKÜLŐ EMBER
THE RUNNING MAN

TAFT ENTERTAINMENT Pictures/KEITH BARISH Productions Presents Through TRI-STAR PICTURES
A LINDER/ZINNEMANN PRODUCTION ARNOLD SCHWARZENEGGER IS THE RUNNING MAN MARIA CONCHITA ALONSO YAPHET KOTTO and RICHARD DAWSON as Killian
Music by HAROLD FALTERMEYER Production Designer JACK T. COLLIS Director of Photography THOMAS DEL RUTH Executive Producers KEITH BARISH and ROB COHEN
Screenplay by STEVEN E. deSOUZA Based on the Novel "The Running Man" by RICHARD BACHMAN Produced by TIM ZINNEMANN and GEORGE LINDER
Directed by PAUL MICHAEL GLASER

A talpig becsületes, tisztességes zsarut „barátai" lebuktatják és börtönbe juttatják. Ám onnan sikerül megszöknie.

Egy újságíró azonban megpróbálja felkutatni és újból börtönbe csukatni, de a zsaru már tanult az eseményekből. Legközelebb barátaival ered az igazság nyomába...

Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Arnold Schwarzenegger, Maria Conchita Alonso
Rendezte: Paul Michael Glaser

Forgalmazza a

WORLDVISION ENTERPRISES INC

Carol értesítést kap, hogy fia súlyos betegen Colorado egyik kórházában fekszik. Férjét, aki a városon kívül van, nem tudja értesíteni, ezért egyedül indul el, hogy fia mellett legyen. A hosszú út – Phoenix, Arisona, Landwer, Colorado – félelemmel teli éjszaka: az autóból kifogy a benzin, s éppen ott, ahol égen földön semmi épület, sem ember...

S ekkor, váratlanul egy lövés dörren. Egy magányos motoros megöl egy rendőrt. Carol az egyetlen, aki látja a gyilkosságot. A motoros tudja ezt, s Carolnak igyekeznie kell, hogy megmeneküljön a gyilkostól...

Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Valery Harper, Richard Romnus, Nicholas Prior
Rendezte: A. V. Shackheimer

Forgalmazza a

WORLDVISION ENTERPRISES INC

Szabadságot kap az amerikai haditengerészettől Daniel kapitány, aki hazatérve ősi hagyományokat őrző falujába megdöbbenve tapasztalja: szülőhelyét teljesen át akarják formálni, modern, „civilizált" várost akarnak kialakítani a régi kedves otthon helyén. Daniel „az én házam az én váram" elv alapján felveszi a kilátástalannak tűnő harcot, melyben élete is veszélybe kerül...

Színes, szinkronizált amerikai akciófilm
Főszereplők: Kavin Ferdisky, Marvin Hegler, Brian Danhy
Rendezte: Anthony Dalwsan

Forgalmazza a

WORLDVISION ENTERPRISES INC

A Video 2000 valamennyi filmje szinkronizált.

Jön: *Pánik az 522-esen!* A Video 2000 kiadásában mese-, koncert- és szexfilmek közül is válogathat, melyeket megtalálhat a tékákban.

A kft. címe: 1142 Budapest, Rohonc u. 6. Tel.: 251–1019

Raquel – Total Beauty and Fitness

A csodálatos szépségű Raquel Welch a nyolcvanas évek közepén szépségével és fitness-gyakorlataival megőrjítette Amerikát. Egészségmegőrző programját, mely az állóképességet kívánja növelni, az izmokat erősíteni, a koncentrációképességet fokozni, nemcsak nézni, utánozni is érdemes!

Színes amerikai edzésprogram, 1984-ből
Főszereplő: Raquel Welch
Rendezte: Andre Weinfeld
87 perc

Forgalmazza a

Minden idők legjobbjai

(Best of Times)

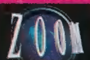
Jack Dundee újra akarja írni-élni személyes sorsát. Annak idején, 1972-ben a Taft amerikai labdarúgócsapat színeiben játszott futballmeccset a Bakersfield gárdája ellen, amit a Taft elvesztett, Jack hibája miatt. Jó néhány év elteltével ismét lejátsszák a találkozót, így Jacknek megvan minden esélye, hogy jóvátegye korábban elkövetett hibáját...

Színes amerikai vígjáték, 1986
Főszereplők: Robin Williams, Kurt Russell, Pamela Reed
Rendezte: Roger Spottiswoode
103 perc

Forgalmazza a

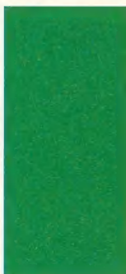

CÍM:
1024 Budapest Keleti Károly u. 28/A.

Éjszakai bombázók

(Night Bombers)

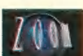

1943–44 telén a brit királyi légierő bombázó egységét Németország szívébe küldték, hogy semmisítse meg a fontos német hadibázisokat és támadja a fővárost, Berlint. H. I. Cozens légiparancsnok-haditudósító kodachrome színes filmre, 16 milliméteres kézi kamerával rögzítette a félelmetes eseményeket. Az eredeti felvételek fennmaradtak az utókor számára – és immár kazettán is megtekinthetők, Magyarországon is.

Színes angol dokumentumfilm, 1943–44
60 perc

Forgalmazza a

Kulcs a félelemhez

(Fear is the Key)

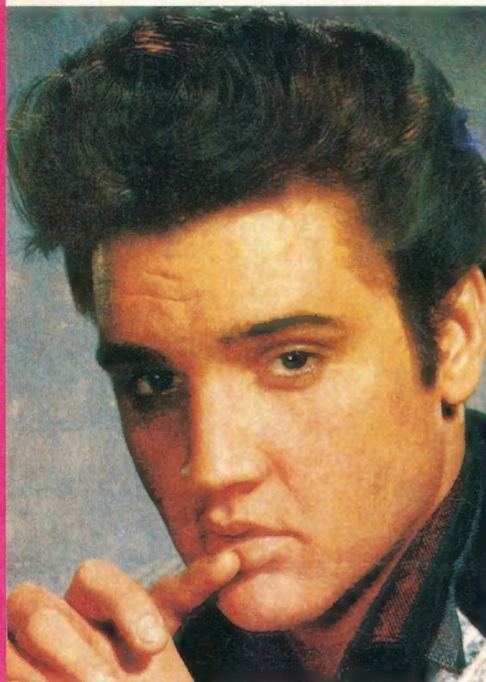
A Kémek a sasfészekben és a Navarrone ágyúi című könyvek (majd filmek) szerzőjének újabb megfilmesített műve Talbotról szól (akit a Petrocellit is alakító Barry Newman formál meg). Talbot felesége, gyermeke és testvére néhány évvel korábban rajta ült azon a repülőgépen, amely drágakövet szállított, s melyet lelőttek. Most a roncsok a tenger mélyén pihennek. Talbot-ot megfenyegetik: ha kedves az élete, akkor szakértelmét kell latba vetnie, hogy segítse felkutatni a tengerben árválkodó kincseket...

Színes amerikai krimi, 1972
Főszereplők: Barry Newman, Suzy Kendall, John Vernon
Rendezte: Michael Tuchner
105 perc

Forgalmazza a

Elvis Presley

1956. szeptember 9-én az Amerikai Egyesült Államok televíziónézőinek döntő többsége, legalább 54 millió ember ült a készülékek előtt és egy varázslatos fiatalembert figyelt. Az akkor 21 esztendős fiú ekkor érkezett pályafutása egyik nagy sikeréhez. Ekkor már három esztendeje túl volt a Sun Records stúdióbéli első próbálkozásain, amikor is csak azért tért be a stúdióba, hogy édesanyja születésnapjára elénekelje a My Happiness című szerzeményt. Az ötvenes évek Amerikájában ő lett a rock and roll királya, aki már életében saját legendájává vált. 1977. augusztus 16-i haláláig több mint félszáz arany kislemez és vagy harminc arany illetve platina nagylemez bizonyítja Elvis pályafutásának sikereit. Még halála után is millió számra fogynak lemezei. Memphis-beli egykori otthona ma zarándokhely.

A videó feleleveníti életének fontosabb állomásait. Hallhatjuk nálunk kevéssé ismert dalait is, láthatunk tv-showkat, s filmrészleteket főszereplésével.

Színes és fekete-fehér dokumentumfilm
Írta: Tom Lavagnino
Producer: Ray Atherton
70 perc

TELEVIDEO

Forgalmazza a

Egyedül és együtt

A negyvenes évek szülöttei. Valamennyien liverpooliak. 1962 óta játszott együtt a négy fiatalember: John Lennon, Paul McCartney, George Harrison és Ringo Starr. Első kislemezük, a Love Me Do, ezt követően már egyetlen slágerlistáról sem lehet letörölni a nevet: Beatles. Tucatnyi sláger, szinte évente: például 1963-ból a She Loves You, 1964-ből az A Hard Day's Night, mely egyben első filmjük címe is, 1965-ből a Help – szintén film is –, 1966-ból az Eleanor Rigby, 1967-ből a Penny Lane, 1968-ból a Hey Jude, 1969-ből az Ob Lá Di, Ob Lá Dá, 1970-ből a Let It Be, feloszlásuk előtti utolsó albumuk címadó dala.

A Beatles a hatvanas években megforgatta a világot. Stílusával, viselkedésével, s nem utolsósorban zenéjével, szövegével. Milliókra hatott és hat ma is. E mostani összeállítás koncert- és filmrészleteket tartalmaz, amatőr és profi dokumentumfilmeket egyaránt. Nyilatkozik John, Paul, George és Ringo. Vidám és komoly vallomások ezek dalokról, magukról és a világról.

Színes és fekete-fehér dokumentumfilm, 1989
50 perc

TELEVIDEO

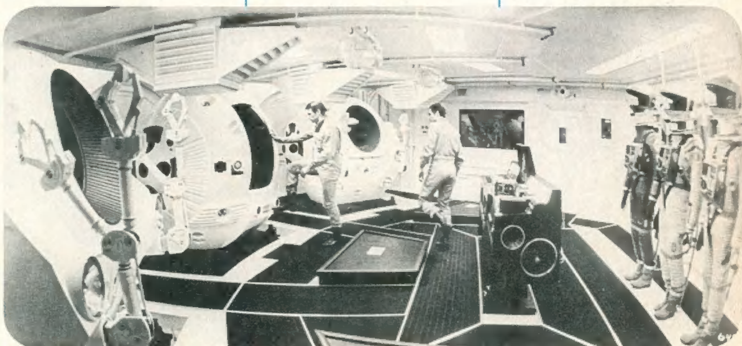
Forgalmazza a

A SCIENCE-FICTION FILMEK TÖRTÉNETE II.

A tömegpusztító fegyverek új generációjának megjelenése, hatásának ismerete tehát új – gazdagnak és kimeríthetetlennek tűnő – témát nyitott a sci-fiben. Nem csoda, hogy annyi film foglalkozott a világvégével az '50-es években, hiszen ez a bombától való félelmet is jelentette egyben. A bomba kultúránk egyik kivetülésévé vált, technológiai fejlődésünk logikus eredménye, egy félelmetes megtestesülés és a „szép új világ" kivonata lett, amely kizsákmányol és elszigetel minket. Persze túlzás lenne azt állítani, hogy valamennyi ez idő tájt készült sci-fi ezekről a bombákról szólna, vagy azt, hogy a más bolygókról és világokból érkező megszállókban és gonosz robotokban tulajdonképpen azokat a tudósokat festették volna le, akik kifejlesztették ezt a borzalmas eszközt Földünk elpusztítására. A klasszikus sci-fi-témák továbbvitele, igényes feldolgozása George Pal (Pál György) nevéhez fűződik. Az *Irány: a Hold!* (Destination Moon, 1950) a maga precizitásával, nagyszerű trükkjeivel visszatérés a langi hagyományokhoz a Falsh Gordon-féle űroperettekkel szemben, a *Világok összeütközése* (When Worlds Collide, 1951) a maga naív, hihetetlen befejezése ellenére a világvége típusú filmek prototípusa lett, míg a *Világok harcának* (War of the Worlds, 1953) idegen teremtményei (marslakói) „talán a legmeggyőzőbbek voltak mindama lények közül, akik Hollywoodból jöttek". (Richard Hodgens)

Az igazi áttörés: 2001. Űrodüsszeia

A '60-as évek elejére kifulladt a szörnyekkel és az atomfegyverek használatának következményeivel, illetve a kettő kombinálásával operáló irányzat. A hangsúly újra a tudományos fantasztikus felé tolódott el: az űrhajózás, a világűr felderítése, az időutazás felé. A korszak csúcsfilmje, Stanley Kubrick *2001. űrodüsszeiája* (2001. a Space Odyssey, 1968 GB–USA), amely meghozta a sci-fi igazi áttörését, elismert műfajjá válását. A *2001* azonban – anélkül, hogy lebecsülnénk érdemeit – csak a pont volt azon a bizonyos i-betűn, hiszen a műfaj felnőtté válását olyan filmek alapozták meg, készítették elő, mint *A triffidek napja* (Day of the Triffids, 1963 GB), a *Dr. Strangelove* (Dr. Strangelove or How I Learned to Stop Worrying and Love the Bomb, 1965 GB), a *Fantasztikus utazás* (Fantastic Voyage, 1966) és *A majmok bolygója* (Planet of the Apes, 1967). A korszakváltás kezdete tehát a 2001-hez fűződik. *„Szinte lehetetlen azóta egyetlen olyan science-fiction filmet is találni, melynek témája tulajdonképpen ne a saját ügyessége lenne abban, hogy a jövő egy pompás vízióját kínálja, amely ugyanakkor a nagyvonalúság és a gondos munka, a befektetett hatalmas energia eredményeképpen egyúttal a jelen víziója is lesz, egyszerű történetet mutatva be. Ez a történet pedig ennyi: íme, ezt képes a film csinálni... A technológia lesz a film központi témája és nem valamiféle történetbe ágyazott mondandóé." (Michael Wood)*

2001. Űrodüsszeia

Éppen ez a 2001-ből fakadó technológia-centrikusság lesz az egyik jellemzője a következő évtized filmtermésének. Mert az új filmek alapvetően a régi sztorikat melegítették fel. Míg régebben a történet volt a fontos, allegóriája a fenyegetett emberiségnek, addig a megvalósítás módja gyakran primitív és ócska volt, „hála" az alacsony költségvetésnek és a szegényes képzelőerőnek. Mára viszont a dekoráció, a kivitelezés került előtérbe. Ami igazán fontos ezekben a filmekben, az a holnap világának (és a nézők képzeletének) vizuális megragadása, lenyűgöző bemutatása, vagy a más világoké, gondoljunk csak a *Logan futása* (Logan's Run, 1976) visszhangos és pompás jeleneteire, vagy *A földrepotytyant féri* (The Man Who Fell to Earth, 1976 GB) Bowiejának csupasz planétájára. ▶

Csillagok háborúja

Földi csillagrobbanás

A speciális effektusok szakértői, a látványtervezők és a számítógépes szakemberek iránti igény a '70-es évek második felében tovább fokozódott. A csillagrobbanás mégis szinte teljesen váratlanul következett be. A 20th Century–Fox stúdió kerek 10 millió dollárt ölt bele egy tudományos-fantasztikus játékfilm leforgatásába, ám az eredményt illetően ugyancsak kétségei voltak. Miután sikertelenül próbálta elpasszolni a filmet, kijött vele, s ő volt a legjobban meglepve, hogy a mozi sikert sikerre halmozva átírta a bevételi és a népszerűségi listákat. George Lucas *Csillagok háborúja* (Star Wars, 1977) című filmje fenekestül felforgatta a (film)világot. Pedig nem történt más, minthogy Lucas felélesztette az űroperettet, ügyesen ötvözve Flash Gordon, Buck Rogers és a többiek már jól bevált receptjeit a középkori lovagi mitológiával. Mindezt azután megtűzdelte a mesterségbeli tudás legmagasabb szintjén előadott, addig még sohasem látott speciális effektusokkal és képi megoldásokkal. Az eredmény lenyűgöző volt. A *Csillagok háborúja*-rejtély megoldása gyanánt ide kívánkozik a neves szovjet esztéta, Lev Kulesov megállapítása

Emlékmás

1922-ből (!), amely mit sem vesztett értékéből, aktualitásából több mint fél évszázad elteltével. *„Az amerikai filmek sikerének titka a maximális filmszerűségben, a nagyfokú mozgalmasságban, a primitív heroizmusban és a korral való szerves kapcsolatban rejlik."* Úgy gondolom, hogy ennél tömörebben és találóbban azóta sem fogalmazta meg senki ezt a jelenséget. Luke Skywalker vágya pedig – immár trilógiává bővülve – teljesült, kalandos utazások vártak rá, bejárta az űr távoli galaxisait, idegen világokat ismert meg, s belecsöppent egy szörnyű űrháború kellős közepébe. A tét azonban több volt a hercegnő megmentésénél, több a Halálcsillag elpusztításánál, több a Darth Vaderrel vívott halálos párbaj kimenetelénél. A tét maga a halhatatlanság volt. Az újkori legenda, a mitosz megszületése. És Luke Skywalker jött, látott és győzött, aranybetűkkel írta be nevét a filmművészet legfényesebb lapjaira. Ha egyesek szerint nem is aranybetűkkel, s nem is a legfényesebb lapra, de beírta!

Beindul a pénzcsináló gépezet

És Lucas megint csak a kezdet volt, az új sci-fi őrület elindítója. Mert a *Csillagok háborújának* zajos sikerét meglovagolva tucatszámra kezdték el ontani világszerte a stúdiók a fantasztikus filmeket. „Figyeld az eget!" – hangzott a felhívás egykoron *A lény a külső térből* (The Thing from Another World, 1951) című film végén. „Figyeld a mozivásznat!" – hangzott most, s valóban a világ a hollywoodi mozifenegyerekek nevétől volt hangos akkoriban, s az ő listavezető műmeséire figyelt, amelyek a tökéletesség látszata ellenére korántsem esztétikai, hanem bevételi szempontok alapján készültek, s készülnek ma is. A bevallottan pénzcsináló gépezet azonban (mindig) azt nyújtja, amit a közönség elvár (kíván), az UFO-talány lehetséges megoldásait *(Harmadik típusú találkozások)* Close Encounters of the Third Kind, 1977), a torokszorító, gyomorfelkavaró pillanatokat a rémisztés legmagasabb fokán *(Nyolcadik*

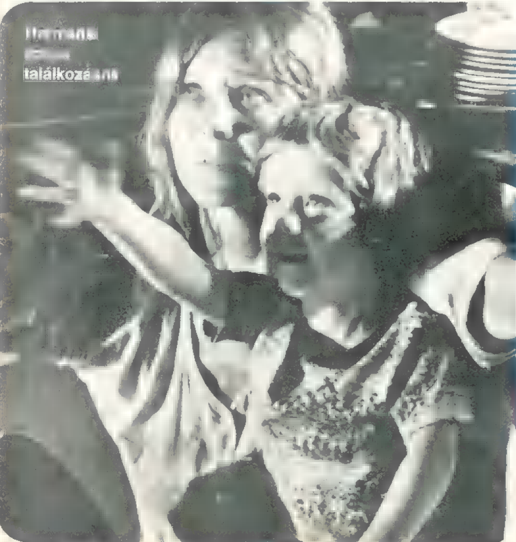

Nyolcadik utas: a halál

utas: a Halál) Alien, 1979 GB–USA), a lepusztult jövőlátomás nyers brutalitását (Őrült = Mad Max, *1979. AUS), vagy egyszerűen csak a nosztalgiát a gyermeki ártatlanság, romlatlanság után (E.T. – a földönkívüli)* E.T. – The Extraterrestrial, 1982)

Mert a mozi – légyen az sci-fi, horror, fantasy vagy bármilyen más műfaj – Amerikában elsősorban és mindenekelőtt *üzlet*, amelynek alapja a szédületes technika, a szakmai hozzáértés és az állandó megújulásra való készség. Ennek legékesebb bizonyítéka korunk sláger-sci-fije, ■ *Total Recall – Az emlékmás* (Total Recall, 1989), amely a kellő időben született meg ahhoz, hogy a műfaj iránt lanyhulni látszó érdeklődést megint felfokozza, s a sci-fi vezető szerepét az évezred végéig biztosítsa.

Szilágyi G. Gábor

SCI-FI TOP 20

Utazás a Holdba (Le voyage dans la Lune, 1902 F) r: Georges Méliès
Metropolis (1926 német) r: Fritz Lang (Filmmúzeum)
Frankenstein (1931 USA) r: James Whale (Filmmúzeum)
A láthatatlan ember (The Invisible Man, 1933 USA) r: James Whale
Mi lesz holnap? (Things to Come, 1936 GB) r: William Cameron Menzies (Filmmúzeum)
Világok harca (War of the Worlds, 1953 USA) r: Byron Haskin
A testrablók inváziója (Invasion of the Body Snatchers, 1956 USA) r: Don Siegel
Tiltott bolygó (Forbidden Planet, 1956 USA) r: Fred M. Wilcox
A hihetetlenül zsugorodó ember (The Incredible Shrinking Man, 1957 USA) r: Jack Arnold
Fantasztikus utazás (Fantastic Voyage, 1966 USA) r: Richard Fleischer (Filmmúzeum)
A majmok bolygója (Planet of the Apes, 1967 USA) r: Franklin J. Schaffner (Filmmúzeum)
2001. űrodisszeia (2001. a Space Odyssey, 1968 GB–USA) r: Stanley Kubrick (bemutatott)
Az Androméda törzs (The Andromeda Strain, 1970 USA) r: Robert Wise (bemutatott)
Mechanikus narancs (A Clockwork Orange, 1971 GB) r: Stanley Kubrick
Solaris (1972 Su) r: Andrej Tarkovszkij (bemutatott)
Rollerball (1975 USA) r: Norman Jewison
Csillagok háborúja (Star Wars, 1977 USA) r: Georges Lucas (bemutatott)
Harmadik típusú találkozások (Close Encounters of the Third Kind, 1977 USA) r: Steven Spielberg (bemutatott)
Nyolcadik utas: a Halál (Alien, 1979 GB–USA) r: Ridley Scott (bemutatott)
A lény (A valami) (The Thing, 1982 USA) r: John Carpenter

A PRODUCER
SZÍNÉSZ

MICHAEL DOUGLAS

Karrierje az utcákon kezdődött. San Francisco utcáin. A törvény és rend képviselőjeként, a legjobb amerikai tv-krimik hagyományainak szellemében négy évig koptatta a flasztert, hajszolta a kis- és nagystílű bűnözőket, s miközben hétről hétre lótott-futott, izzadt, lihegett, évődött és vitatkozott társával, a közönség is elfogadta, megkedvelte, sőt megszerette.

Mindezt elsősorban kollégájának, a magánéletben a család barátjának, Karl Maldennek köszönhette, aki őt ajánlotta maga mellé a sorozatba a fiatalabb nyomozó szerepére. A figura meghozta számára a népszerűséget, s szakmai körökben is ismertté tette nevét. Megnyílt előtte a lehetőség, hogy kilépjen apja árnyékából.

Nehéz a színészcsemeték sorsa. Életük állandó vándorlás a szülőkkel: forgatásról forgatásra, miközben egyre inkább kihűl a családi tűzhely, gyengül az érzelmek kohéziós ereje. A Demszki család esetében sem történt ez másképpen. A negyvenes években még ismeretlen színész Isszur Danilovics Demszki felesége családnevét fölvéve Kirk Douglasként lett világhírű. Első gyermeke, a kis Michael Douglas 1944. szeptember 25-én született a New Jersey állambeli New Brunswickban. A fiúnak nem sok ideje jutott az önfeledt gyermekkorra, élete megosztott lett az iskola és a stúdiók világa között. Mire felnőtt, szinte betéve ismerte a filmkészítés minden csínját-bínját, ám addigra már széthullott körülötte a család. Szülei válását, apja vétkét – új asszonyt talált magának – sokáig nem is tudta megemészteni, megbocsátani: volt egy időszak az életében, amikor egyszerűen letagadta, hogy bármi köze lenne a híres színészhez.

Michael azért nem hanyagolta el a tanulást. A dél-kaliforniai egyetemen irodalomtörténetet és drámaelméletet hallgatott, míg a nyári szünetekben az Eugene O'Neill Memorial Theatre Center nevű színházban dolgozott dramaturgként és segédrendezőként. Sőt, olykor egy-egy kisebb szerep erejéig a világot jelentő deszkákra is felhágott. Miután elvégezte az egyetemet, otthagyta Kaliforniát, s New Yorkba költözött, ahol az American Place Theatre társulat tagja lett. Sikeres Off-Broadway-darabok sora következett, amelyekben hol rendezőasszisztensként, hol színészként működött közre. Az egyik ilyen előadást követően kapott szerződési ajánlatot egy játékfilm főszerepére, az *Üdvözlet a hősnek!* (Hail Hero!, 1969) hippifigurájának eljátszására. A kedvező fogadtatás megnyitotta az utat a további kisebb, olcsó produkciók felé, de ki tudja, hová vezetett volna pályafutása, ha nem bukkan fel Karl Malden ajánlatával...?

Bár a *San Francisco...* futószalagja eléggé lekötötte idejét, Michael a két évvel fiatalabb Joel nevű öccsével beindított egy reklámfilmek készítésével foglalkozó vállalkozást, amely a későbbi, komolyabb próbálkozások alapja lett. Mert Michael nagy terveket forgatott a fejében: játékfilmekben gondolkodott, s elsőként rögtön Ken Keseynek a *Száll a kakukk fészkére* című, elmegyógyintézetben játszódó bestsellerét akarta átültetni celluloidszalagra. Ekkor azonban újra szembekerült az apjával, mivel a regény megfilmesítési joga Kirk Douglas birtokában volt. Az „öreg", aki a Broadway-n maga is főszereplője volt a darabnak, már régóta foglalkozott a filmrevitel gondolatával – előbb

A Rózsák háborúja

MAGYARORSZÁGON BEMUTATOTT FILMJEI, MELYEK KÖZÜL TÖBB VIDEÓN IS LÁTHATÓ:

San Francisco utcáin (The Streets of San Francisco, 1972–75 TV-sorozat) (TV)
Száll a kakukk fészkére (One Flew Over the Cuckoo's Nest, 1975 producer) r: Milos Forman
Kóma (Coma, 1978) r: Michael Chrichton
Kína szindróma (The China Syndrome, 1979 színész, producer, társíró) r: James Bridges
Nagy futás (The Big Running, 1979) (TV)
A smaragd románca (Romancing the Stone, 1983 színész, producer) r: Robert Zemeckis
A Nílus gyöngye (Jewel of the Nile, 1985 színész, producer) r: Lewis Teauge
Tánckar (A Chorus Line, 1985) r: Richard Attenborough
Végzetes vonzerő (Fatal Attraction, 1987) r: Adrian Lyne
Tőzsdecápák (Wall Street, 1988) r: Oliver Stone
Fekete eső (Black Rain, 1989) r: Ridley Scott

színészként, majd rendezőként birkózott az anyaggal, ám egyikből sem lett semmi. Végül, hosszas egyezkedés után lemondott e jogokról fia javára. Ez rendkívül szerencsés döntésnek bizonyult, hiszen nemcsak egyenesbe hozta hűvös viszonyukat, hanem Michaelt a csúcsra is segítette. Az 1975-ben forgatott filmmel – a rendezésére Milos Formant, a főszerepre pedig Jack Nicholsont sikerült megnyernie – minden idők egyik legnagyobb sikerét aratta, s az éves Oscar-ceremónián elnyerte az öt nagy kategória (legjobb film rendező, színész, színésznő, forgatókönyv) valamennyi díját! Rajta kívül ez idáig egyetlenegy produkciónak sikerült ez (még), 1935-ben az *Ez történt egy éjszaka* (It Happened One Night) című Frank Capra-filmnek. S ami legalább ennyire lényeges, a siker anyagilag függetlenné tette őt, és biztos alapokat teremtett további elképzeléseinek megvalósításához.

Immár befutott emberként vállalt színészi feladatot Robin Cook híres orvosthrillerjének, a *Kómá*nak filmváltozatában, majd ezt követően kezdett hozzá az újabb önálló vállalkozásának, a *Kínai szindrómá*nak. A film, nagyszerű színészeivel (köztük Michaellel) és filmes megoldásaival határozott állásfoglalás volt az atomerőművek hiányos biztonsági felszereltsége és felelőtlen üzemeltetése ellen – s mint már annyiszor, az élet később igazolta a filmes próféciát, ám sokkal tragikusabb és drámaibb körülmények között.

A '80-as évek elején a jóképű és jóvágású Michael főleg más rendezők keze alatt kamatoztatta színészi tehetségét, melynek kézzelfogható eredményét a Bigstick Company nevű saját filmvállalatának beindításába fektette bele. Itt készítette el azután 1983-ban *A smaragd románcát*, majd annak folytatását, *A Nílus gyöngyét* (1985). E filmmel lesöpörte a bevételi listák éléről az év verhetetlennek kikiáltott filmjét, Stallone *Rocky IV*-ét. Ezek a kommersz szórakoztatás magasabb régióiban helyet foglaló mozik ha nem is a legjobb, de a legnépszerűbb és a legdrágább színészek közé emelték Douglast. Honoráriuma manapság filmenként már 10 millió dollár. Még szerencse, hogy közben igényesebb arcát is megmutatta, mint például Richard Attenboroughnak a *Tánckar* című musicaljében, Adrian Lyne erotikus töltésű drámai mozijában, a *Végzetes vonzerő*-ben, s Oliver Stone-nak a Wall Street világát leleplező *Tőzsdecápák* című munkájában. Douglas személyét mára már a hazai film- és videóforgalmazó cégek is megkülönböztetett figyelemmel kísérik, így egymás után láthatjuk új filmjeit, arcait; legutóbb Ridley Scott morózus, hűvös eleganciával rendezett szuperkrimijének nyomozó hőseként, a *Fekete eső*ben.

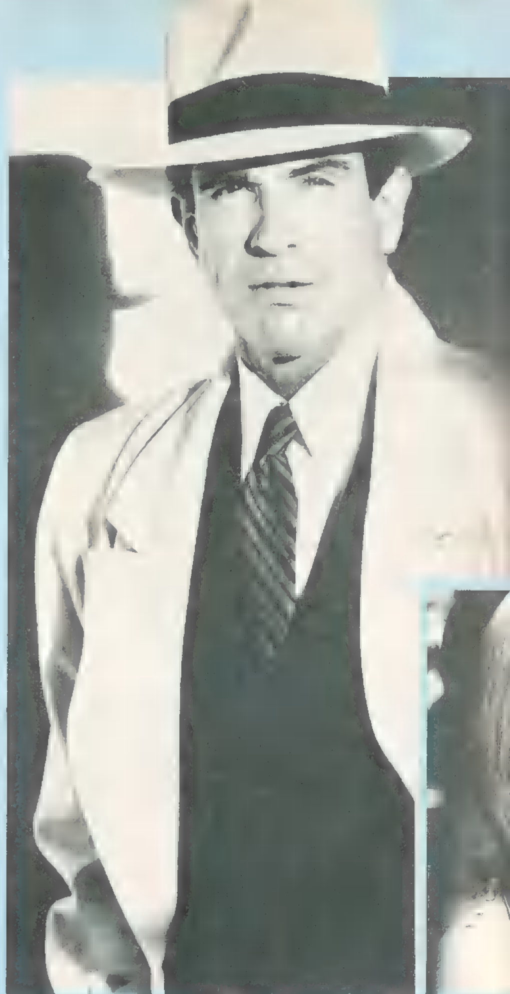

Fekete eső

Michael a maga bőrén tapasztalta, milyen érzés nagy sztár fiának lenni. *„Ha van valami az életben, amit sohasem akartam átélni, úgy az a világ leghálátlanabb szerepe: sohasem akartam egy híres apa fia lenni. De rá kellett jönnöm, hogy ez nem is olyan egyszerű..." Mégis, hihetetlen akaraterővel, rengeteg energiával képes volt kilépni apja árnyékából. Mindezt úgy, hogy sohasem használta ki annak hírességét, befolyását. A sikeres producer és színész azonban nem akar ugyanabba a hibába esni, mint apja egykoron. Biztos és boldog családi hátteret hozott létre, tíz éve él együtt Diandra Lukerrel, a fotómodellből lett gyönyörű színésznővel, aki első gyermekük születésekor búcsút mondott a pályájának. A munka mellett ő és Cameron fia a legfontosabbak a számára. De nincs már harag a nagypapával sem...*

A Nílus Gyöngye

Egy különös interjú

Warren Beatty – akire a magyar mozinézők elsősorban a Bonnie és Clyde férfi főszereplőjeként emlékeznek – ritkán ad interjút. Talán éppen ezért kering ■ film- és videósztárról oly sok történet. A San Francisco-i Rolling Stone magazin riporterének nemrég mégis sikerült mikrofonvégre kapni a rejtélyes színészrendezőt, aki kilenc évvel ezelőtt Oscar-díjas filmje, a John Reednek és feleségének szovjetunióbeli kálváriájáról szóló *Vörösök* után most a 30-as évek amerikai képregény-detektívjét, Dick Tracyt vitte filmvászonra. A 28 millió dollárba került film női főszereplője Madonna, aki a hírek szerint ■ nála 22 évvel idősebb, 53 esztendős Beatty sztár-szerelmeinek hosszú listájára is fölkerült... Íme a különös interjú:

– Jellemezze Madonna azon kvalitásait, amelyek meggyőzték önt, hogy rá bízza ■ csábító szexbomba, Breathless Mahoney szerepét ■ Dick Tracyben.

– Madonna (21 másodperces gondolkodási szünet) egyszerre megható, és mulatságosabb, mint egy egész ketrecnyi majom. (11 másodperc) Mókás és (21 másodperc) előadóművészként oly sok mindenhez van tehetsége és energiája, hogy senki nem vonhatja ki magát ■ hatása alól.

– Szexuális energiára gondol?

– (47 másodperc szünet) Hm, azzal is rendelkezik.

– Mi a legszexisebb dolog, amit a vásznon csinál?

– Hogy mulatságos. Gyönyörű komika. Ez szexis dolog? Nem is tudom, mindenki ■ maga mércéje szerint ítél.

– Azt gondolja, hogy az interjúktól való elzárkózása hozzájárul a Warren Beatty személye körüli mitológia gazdagodásához?

– Nem tudok egyetérteni e hízelgő feltételezéssel, ezzel önmagamat dicsérném, ami nem vonzó tulajdonság. Amúgy pedig nehéz tévesen idézni valakit, aki nem mond semmit. Szinte nincs olyasmi, amit még ne mondtak volna rólam. Én viszont rengeteg mindent nem mondtam még el. Nem beszélek magánügyekről.

– Maga semmiről sem beszél, még a saját filmjeiről se. Ez ugyebár üzletileg helytelen?

– Általánosságban nem hiszem, hogy helyes volna kiállni egy film elé. Ha az ember magára vonja ■ figyelmet, egyúttal el is tereli azt ■ filmről. Ideális az, ha ■ film önmagáért beszél. Az ember nem meséli el, miről szól egy dal, egy festmény, mielőtt elénekli vagy kiállítja azt. Tálalás előtt nem szokás fölfedni a receptet. Előbb jöjjön ■ kóstoló. Ezért hagytam abba az interjúzást. Nem látom hasznát ■ személyes publicitásnak.

– Mi ■ legnevetségesebb pletyka, amit önmagáról olvasott?

– Ravasz kérdés. Ha én itt most elismétlek egy nevetséges pletykát, akkor 50 százalékkal növelem a hitelességét, akármi legyen is az.

– Mit gondol, miért szól önről annyi pletyka?

– Itt megint valami öndícsérőt mondhatnék, ezért inkább nem mondok semmit.

– De vajon nincs ott ■■ igazság csírája minden bulvársztoriban?

– Ez a csíra-elmélet hülyeség, annyit mondhatok. Ami engem illet, folytattam ezügyben némi vizsgálódást. Arra jöttem rá, hogy tíz kinyomtatott dologból nyolc vagy kilenc nem igaz. E nyolc-kilenc igaztalan állításból négy-öt akár pozitív vagy hízelgő is lehet. Fele tehát előnyös, a másik fele káros képet fest az emberről. Nem minden igaz.

– Még akkor sem, ha fénykép is áll mellette?

– Nos, tízből kettő igaz. Nem mondom, hogy minden hazugság.

– Barátja, Jack Nicholson láthatóan élvezi a hírnevet. És ön?

– (34 másodperc) Nos, mások nevében nem beszélhetek. Nem tudom, élvezik-e vagy sem. Dustin

Warren Bea

A Dick Tracyben

Hoffman szokta mondani, hogy én hosszabb ideje vagyok híres ember, mint személy. Az ő elmélete szerint az ember azokban az években nevezhető személynek, amikor nem híres. Mivel én életem első filmjével (az 1961-es *Tündöklés a fűben*nel) fülönfogtam a szerencsét, tíz év előnyre tettem szert Jackkel és Dustinnal szemben. Tehát nem igazán foglalkoztam ■ közismertséggel, mert számomra ennek nem volt alternatívája. Habár, azt hiszem, létezik. Tudnék olyan helyre menni, ahol senki nem ismer.

– **Excentrikusnak tartja önmagát?**

– Aki 22 éves korában filmsztár lesz, mint én, az excentrikussá válik. A korábbi várakozásához képest aránytalanul gazdag és híres lesz. Ez aztán az édességbolt!

– **Amit csak józan ésszel akar, megkaphatja.**

– Inkább józan ész nélkül. Józan ész nélkül csak egy fickó vagy ■ sok közül. A nagy feladat: megmaradni a józan ész határai között. Én megpróbáltam. Ha sikerült megóvnom önmagamat, azt a politika és a művészetek, nem pedig a vagyon iránti érdeklődésemnek köszönhetem.

– **Ön lassan készít filmeket. Lassan beszél. ■ csinál gyorsan?**

– Mellébeszélek.

– **Mit még?**

– Mindenki másnál gyorsabban tárcsázok telefonon. (Be is mutatja: ujjai villámgyorsan végigzongorázzák ■ Beverly Wilshire hotel számát, ahol éveken át lakosztályt tartott fenn. Tárcsázási idő: pontosan egy másodperc.) Megcsináljam még egyszer? Újra látni akarja? (Ismét tárcsáz, csupa kérkedés az arca.) Gyors volt, ugye?

– **Lélegzetelállító.**

– Köszönöm.

– **Gyorsan vezet?**

– Normális sebességgel próbálok vezetni.

– **Egyszer azt mondta, hogy mintha minden filmje egy-egy visszatérés volna. Mi tart olyan sokáig?**

– Nem tudom, hogy olyan hosszú ideig tart-e a filmek elkészítése. Az tart sokáig, amíg eldöntöm, hogy készítsek egyet. Ez tart túl sokáig. És azt hiszem, elnéző vagyok önmagammal szemben, meg kéne próbálnom ezen változtatni. Néha arra gondolok, épp elég hosszú ideje tettem félre a filmkészítést ahhoz, hogy azt már tovább nem lehet halogatni, különböző okokból. S akkor megyek, és készítek egy filmet.

– **Talán egyszerűen nem szereti a filmkészítést.**

– Nem. Arról van szó, hogy nem szeretek állandóan filmet készíteni. Oly sok tehetetlenséget kell legyőzni ahhoz, hogy az ember igazán jó filmet csináljon. Az igazán nehéz filmjeimet, mint ■ *Sampon* vagy a *Vörösök*, nem csinálnám meg még egyszer.

– **Robert Towne, akivel együtt írták a Sampont, azt mondja, önt „mélyen zavarba hozza ■ színjátszás". Igaz ez?**

– (Tanácstalanul) Ezt mondta rólam? Az zavar nagyon, ha rosszul játszom.

– **Tudna még más filmjében is szerepelni?**

– Ó, persze. Jobb szeretném, ha másvalaki rendezne engem. Lehetetlenség egyszerre szerepelni és rendezni, még ha úgy teszünk is, mintha lehetséges volna.

– **Mi ■ legfontosabb dolog, amit tudni kell ■ nőkről?**

– (21 másodpercre megáll) Az, hogy nem nagyon különböznek a férfiaktól.

– **Ezt hogy érti?**

– Nyolc oldal lenne a válasz.

– **Nyolc klasszikus oldal. Hogy érti?**

– (14 másodperc szünet) Nos, nekem szerencsém van, hogy olyan légkörben nőttem fel, ahol megtanították ugyanolyan tisztelettel viseltetni a nők, mint a férfiak iránt. Nem teszek különbséget. Az ember olykor nem veszi magát nagyon komolyan, ami még gyakrabban előfordul, ha megjelenik a színen a szexuális vonzerő, és mindannyian egy kissé megszédülünk...

(Szőnyei Tamás fordítása)

A Bonnie és Clyde-ban

Dustin Hoffmannal és Isabel Adjanival ■ Isthar című filmben

atty

TESZT

A mérések a Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet laboratóriumában készültek. A tesztet összeállította és az értékeléseket készítette Géczy Géza.

Talán ■ keltünk csalódást ■ videósok körében, ha ez egyszer ■ újabb kameracsodákat, vagy videómagnókat mutatunk be olvasóinknak, hanem szolgáltatásokban egyszerűbb osztályból választjuk tesztalanyainkat.

Ezidáig ugyanis egyszer sem foglalkoztunk a tuner nélküli videókkal, pedig bemutatásuk magazinunkban több szempontból is indokolt. Ezek a készülékek esetenként fél-, vagy kétharmadannyiba kerülnek, mint egy tunerral felszerelt középosztálybeli videómagnó, kezelésük egyszerű, s különösen azoknak az igényét elégítik ki, akik a videotékák gyakori látogatói, idejükből és igényükből csak egy-egy film megnézésére futja, nem törekszenek hát a világ legnagyobb archivumának birtoklására. Bár e készülékek között nem is egy igazi videómagnó, nem csak lejátszásra, felvételre is képes, rendelkezik olyan szolgáltatásokkal mint az *auto repeat*, vagyis automatikus ismétlés, és a távvezérlős kezelés sem ritkaság közöttük.

A gyártók kínálatát mindig az igények határozzák meg, ■ úgy tűnik az igény egyre nagyobb e készülékek iránt is. A hazai kínálatban ■ korábbiakban csak **Goldstar, Samsung, Daewoo** – elsősorban csak lejátszó – magnókkal találkoztunk, de ma már az **Akai,** a **Funai**, a **Hitachi** és a **Panasonic** típusai is eljutottak a hazai üzletekbe.

Tesztünk címét is éppen a Panasonic NV–PU2EE típusának kazettafészek-ajtaján olvasható feliratától kölcsönöztük, mely videó három fejével jó minőséget sejtet. E készülékeknek közös tulajdonsága, hogy nincs nagyfrekvenciás egységük, tunerjük, egy részük csak lejátszásra alkalmas, nagyrészük felvételre is, de szolgáltatásaikkal másodkészüléknek – például átmásolásra – igazán megfelelnek.

A tucatnyi gépnek közel a felét igyekszünk az olvasókhoz közelebb hozni, válogatva korábbi és újabb modellek közül. Az **Akai VS–R9EV** nem tartozik hazai piacon a legfrissebb típusok közé, formatervezése egyedinek tűnő, jó összhangú. Felépítése hasonló a már ismert Akai típusokéhoz (miért is lenne más) ez azt jelenti, hogy az ú.n. *quick start*, vagyis gyorsindításos rendszer a behelyezett kazettát lazán befűzi, és *start* jelzésre 2 mp-en belül stabil kép látható.

Ezen a magnón is – mint ■ legtöbbön – olvasható a „2 System" felirat, mely ■ PAL és ■ MESECAM rendszerben felvett kazetták lejátszására utal. Ez gyakorlatban – néhány ritka esettől eltekintve – azt jelenti, hogy mind a kölcsönzőkből kivett, mind ■ hazai forgalmazású készülékeken felvett kazetták lejátszhatók. Az előbbieken ugyanis PAL rendszerben van a képanyag rögzítve, az utóbbiakon pedig a SECAM műsorok MESECAM eljárás szerint kerülnek a szalagra. A normaváltás egyébként a készülék hátoldalán lévő kapcsolóval történik.

A VS–R9EV azonban nemcsak lejátszásra, hanem AV bemenetén keresztül felvételre is képes. A felvett és lejátszott kazetták műsorát AV jelek formájában vagy a 30–39 csatornák valamelyikén adja át a tv-készüléknek az audióvizuál csatlakozók RCA aljzatain keresztül. Természetesen van külső antenna fogadási lehetőség is, ennek azonban itt nem az a szerepe, hogy ne kelljen a TV-készülék antennacsatlakozóját állandóan cserélgetni. Ha ugyanis ■ videómagnó az antennacsatlakozón keresztül csatlakozik a TV-hez, akkor ennek antennabemenete foglalt lenne a tetőantenna előtt. Ezért az égi jelek is videón és annak átjátszókábelén jutnak be a TV-készülékbe, így lehetővé válik, hogy vagy ■ sugárzott műsort, vagy a lejátszott anyagot élvezhessük anélkül, hogy kábelt kelljen cserélni. Ez az antennafogadási mód azonban nem csak az Akainak, hanem a többi készüléknek is sajátja, s talán ezért is érdemes volt hosszabban elidőzni e csatlakozó indokoltságának kérdésénél.

A lejátszott felvételek egyébként kimerevíthetők, és 1/8, illetve 1/16 sebességre is lassíthatók. Van képélesség és tracking szabályzás is, valamint ismétlő funkció. Igen kellemes szolgáltatás, hogy mindezek – beleértve a magnófunkciókat és a lassítást is – távvezérlőn keresztül is irányíthatók.

VIDEÓMOZI

ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK, SZOLGÁLTATÁSOK

TÍPUS	AKAI VS–R9EV	GOLDSTAR VCP–4300P	GOLDSTAR VCP–2 1010P	HITACHI VT–P75/GK	FUNAI VIP–150	PANASONIC NV–P2UEE
ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK						
Színrendszer	PAL/MESECAM	PAL/MESECAM	PAL/MESECAM	PAL/MESECAM	PAL/MESECAM	PAL/MESE-CAM/NTSC*
Forgófejek száma	2	2	2	2	2	3
Méretek (szélesség × magasság × mélység mm-ben)	286 × 82 × 329	290 × 89 × 328	380 × 86 × 326	370 × 89 × 320	350 × 92 × 315	380 × 89 × 344
Tömeg (kg)	4,8	5	5,3	5,4	4,7	4,9
Játékidő (240 perces kazettával/perc)	240	240	240	240	240	240
Gyors képkeresés (előre/hátra)	7x/7x	6x/6x	7x/7x	5x/5x	3x,5x/3x,5x	6x/6x
SZOLGÁLTATÁSOK						
Felvétel	x		x	■		x
Lassítás	1/8 és 1/16					
Állókép	■	■	x	■	x	■
Képről-képre léptetés	x		x			■
Képélesség szabályozás	■	x	x		■	■
AUTOMATIKÁK						
Visszatekercselés	■	■	■	x	■	■
Ismétlés szalag elejéről	x	x	x		■	
KÜLÖNLEGESSÉGEK						
Távvezérlő	■	■	■	■	x	■
12 V-ról működtethető		x				
CSATLAKOZÓK						
Antenna be/RF jel ki	koax/koax	koax/koax	koax/koax	koax/koax	koax/koax	koax/koax
Video be/ki	RCA/RCA	–/RCA	RCA/RCA	RCA/RCA	–/RCA	RCA/RCA
Hang be/ki	RCA/RCA	–/RCA	RCA/RCA	RCA/RCA	–/RCA	RCA/RCA

* NTSC csak lejátszásnál

Képminősége, sorbontása egy kissé elmaradt a Panasonic és Hitachi mögött, ■ képélesség-szabályzó kiemelt állásában ugyan tudta a 250 sort, a zaj viszont ilyenkor fokozódott. Normál állásban, vízszintes irányban 245 sor körüli bontást érzékeltünk. Ami viszont igen korrektnek találtatott, az a kísérőhang 12 kHz-es felső határa.

Formai kialakításában, szolgáltatásaiban is szerényebb a **Goldstar VCP–4300 P** típusa, bár van egy igen sajátos szolgáltatása: 12 V-os egyenfeszültségről, például egy gépkocsi-akkumulátorral is táplálható. Nem tartozik a legmodernebb konstrukciók közé, első ránézésre egy fél videómagnót sejtet. Nem sokkal szélesebb, mint a kazettafészek ajtaja, a kezelőgombok ez alatt kaptak helyet. Felvételi lehetősége nincs, csupán PAL és MESECAM rendszerben felvett kazetták lejátszására képes.

A TV-készülék felé ■ jelet két RCA rendszerű audio ill. vizuális csatlakozón keresztül, vagy a TV-kimeneten, a 32–40-es csatornák valamelyikén adja át. A normál lejátszáson kívül előre és visszafelé történő lejátszásra és állókép kimerevítésre van lehetőség. Akad természetesen itt is ismétlő funkció.

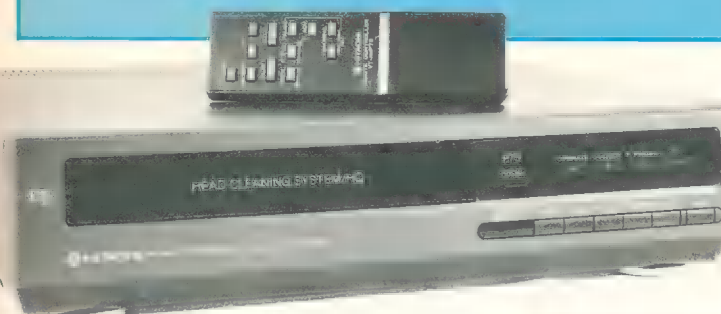
A tracking és ■ képélesség-állítás e készüléknek szintén sajátja, a távvezérlő azonban csak a lejátszással kapcsolatos funkciókat tudja kezelni.

A képminőséget nem tartottuk gyengének, ■ 250 soros bontás

MÉRÉSI EREDMÉNYEK

Típus	AKAI VS–R9EV		GOLDSTAR VCP–4300P		GOLDSTAR VCP–R1010P		HITACHI VT–P 75(GK)		FUNAI VIP 150		PANASONIC NV–P2UEE	
	Specifikált	[redacted]	Specifikált	Mért	Specifikált	Mért	Specifikált	Mért	Specifikált	Mért	Specifikált	Mért
RF kimeneti csatornák	30–39	28–40	32–40	30–41	32–40	31–41	34–42	32–43	32–40	31–40	32–40	30–41
RF kimeneti szint (mV)	–	2,3	1	1,8	–	2,2	–	1,1	–	1,6	–	1,5
Video kimeneti szint (V csúcs–csúcs)	1	1,15	1	1,1	1	1,15	1	1,05	1	1,1	–	1,05
Video jel/zaj viszony	43	40	43	41	43	42	43	41	42	42	43	43
Sorbontás (sor)	240	245	–	250	–	240	260	250	–	255	240	260
Hang jel/zaj viszony (dB)	40	51	–	51	38	49	43	49	42	48	42	50
Hangfrekvenciás átvitel (Hz–kHz)	70–12	70–12	–	120–4,2	125–8	60–11,5	70–12	65–14	200–6	90–9,5	80–10	70–12
Nyávogás (± %)	–	0,3	–	0,2	–	0,2	–	0,2	–	0,25	–	0,18
Áttekercselési idő (mp)	–	260/260	–	270/270	–	285/280	–	320/340	–	269/260	–	285/280
Kimeneti hang (MHz)	–	6,5	–	5,5	–	5,5	–	5,5–6,5	–	6,5/6,5	–	5,5

korrekt lejátszást eredményez, a kép jel/zaj viszony ■ közepes kategóriába tartozik.

Az állókép a mindig jelen lévő kisebb-nagyobb zavarcsíkok miatt nem nyújt felhőtlen élvezetet. Kifejezett csalódást azonban az igen szűk hangfrekvenciás átvitel okozott, melyből a magas hangok átvitele teljesen hiányzott.

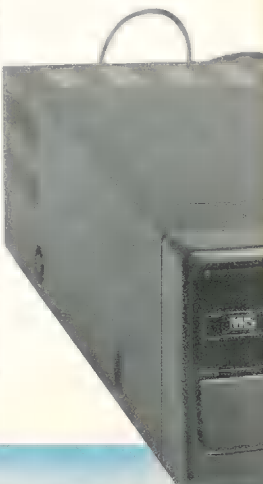
Szintén **Goldstar** típus a **VCP–R 1010P,** melyet láttunk **VCP–R 1010W** típusjelzéssel is. Számottevő különbség sem használat szempontjából, sem a mutatott jellemzők kivitelében nincs ■ két készülék között, annál nagyobb azonban a különbség az előző, csak lejátszó 4300-ashoz képest. A VCP–R 1010P ugyanis felvevő-lejátszó is, vagyis ez már videómagnó számba megy. Formája is tetszetősnek mondható, laposabb, baloldalt a kazettafészekkel, jobboldalt a kezelőszervekkel. Természetesen PAL és MESECAM rendszerű kazetták lejátszására alkalmas és a kimeneten a jelek közvetlenül antennabemeneten átadhatók a TV-készülék felé a 32–40. csatorna valamelyikén állíthatóan. Ezt az állíthatóságot a hátlapon lévő csavarhúzós hangolási lehetőség biztosítja, és bizony most már egyre nagyobb szükség is van rá, mivel az UHF sávban is több adó- vagy reléállomás üzemel. ezeknek a jelei pedig esetenként zavarjeleket hozhatnak össze a tv-készülékhez kapcsolt videók vagy lejátszók jeleivel, amik változó sűrűségű keresztcsíkok formájában zavarják ■ képet. Nos, ilyenkor kell egy piciny csavarhúzóval odébbhangolni videónk kimeneti jelét, hogy elkerüljük ezeket a frekvenciakeveredéseket. A beállítás viszonylag egyszerű, mivel ■ VCP–R 1010-nek van tesztábrája is. A legoptimálisabb persze az AV-csatlakozón keresztüli kapcsolat, ahol a hang, vagyis az audió és a kép, tehát a videójelek átvitelére egy-egy RCA-aljzat szolgál. Felvételre egy ugyanilyen csatlakozópárunk van.

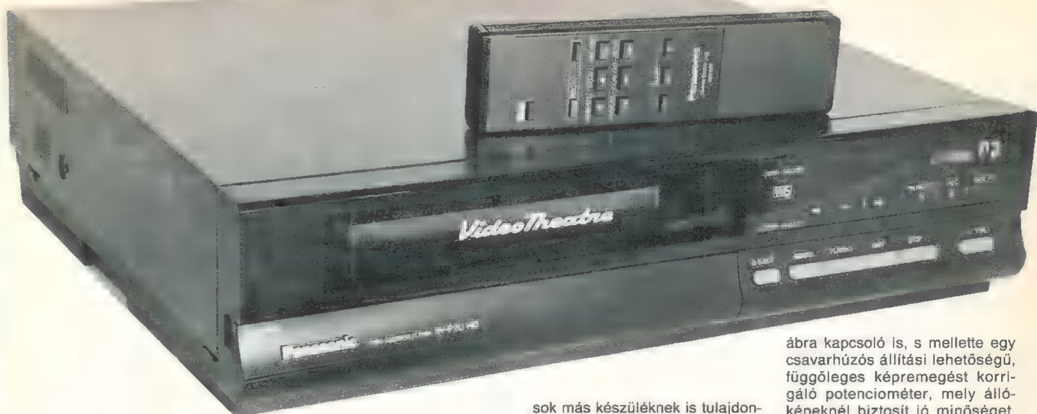
Az éppen működtetett funkciókat világító kijelzők mutatják. Van természetesen gyors előre- és visszatekercselés, és ezzel az üzemmóddal kombinált képkeresés, automatikus ismételt lejátszás, képkimerevítés és egyes képléptetés is. A sávhelyzet szabályzás ezen a készüléken is biztosított és gyengébb minőségű kazetták esetén „bele lehet emelni" az átvitelbe, javítva ■ képminőséget, bár ez a VCP–R 1010 esetében a képzajok növekedésével jár. A távvezérlő is elég sokat tud, minden magnófunkció kényelmes kezelése biztosított.

A látott kép alapján sorbontás tekintetében nem találtuk rossznak ■ Goldstar e videómagnóját 240 soros bontásával (kiemelt állásban 250 sor) tisztességes képet produkált és kép jel/zaj viszonya is a tisztességes középmezőnyben helyezkedett el. Állóképétől, egyes képléptetésétől azonban nem voltunk elragadtatva, – bár erre utal a kezelési útmutató is – kicsit erősebben jelentkeztek a zavarcsíkok, mint az egy kétfejes magnótól manapság elvárható. A mi mintapéldányunkon SECAM kódolású jelekről felvett kazetták esetén ráadásul színes szivárványos ábrák is megjelentek, ami ■ nem kielégítő azonosításra utalt. A hangfrekvenciás átvitel azonban igen tisztességes volt, és jel/zaj viszonya is megfelelt egy középosztálybeli készülékének.

Mechanikája fürgén tekercselt át és gyorsképkeresése is 6-szoros, illetve 10-szeres váltásával gyors képretalálást eredményezett.

A **Hitachi VT–P 75(GK)** valóban elegáns megjelenésű készülék. Formája, vonalvezetése a tuneres „nagy" asztali videómagnókéhoz hasonló és konstrukciója is azokból az elemekből építkezik. Így ebben ■ készülékben is megtalálható a fejtisztító rendszer, amire a kazettafészek ajtaján olvasható „Head Cleaning System" utal. Minden befűzésnél és leállásnál a fejhez simul egy kis görgő, mely néhány másodpercen keresztül igyekszik az esetleges szennyeződéseket eltávolítani. Nem tagadjuk, ennek a megoldásnak a szükségességét korábban bizonyos mértékig megkérdőjeleztük, egyszerűen azért, mert a gondosan kezelt, pormentes helyen tárolt, megfelelő minőségű kazetták használata esetén kevés okunk volt fontosságát belátni. A kísérletek ugyanis azt mutatták, hogy egy normál módon elszennyeződött fejjel lejátszva egy jó minőségű kazettát, az apró porszemcsék, emulziódarabkák lassan lekopnak. Gyakorlatilag a dörzsöléssel dolgozó tisztítókazetták ugyanezzel az elvvel dolgoznak, csak 10–15 mp alatt igyekeznek elvégezni ■ munkát. A folyadékos

rendszerek kíméletesebbnek látszanak, mivel ezek a szennyeződés lazítására némi tisztító folyadékot is alkalmaznak.

Sajnos tudjuk, hogy ■ videómagnók ezen osztályánál kevésbé hangoztathatjuk azt az alaptételt, hogy tessék mindig korrekt kazettát használni, mivel itt a cél sokszor változó minőségű műsoros kazetták alkalmazása, s ilyenkor háttérbe szorul ■ nyersanyaggal szembeni igényesség.

A Hitachi is mindkét színrendszerben dolgozik, és mint arra a típusjelzésben látható GK betűk utalnak, mindkét (OIRT és CCIR) hangrendszerben kiadja a kísérőhangot. Felvevő és lejátszó videó, melyen az AV jelek fogadása és kiadása RCA rendszerű csatlakozókon történik. Szolgáltatásai közül a képkeresést, ■ távvezérlőn keresztül történő fejkövetésbeállítást említjük meg és a szintén távvezérlőn keresztüli rövid szakaszos ismétlést, amikor egy-egy jelenet újrajátszása valósítható meg.

Képjellemzők tekintetében a Hitachi jó értékeket mutatott. A látott sorbontás elmaradt ugyan ■ specifikált 260 vízszintes irányban megkülönböztethető képelemszámtól, de ■ tapasztalt 250-es értékkel is meg voltunk elégedve.

A kép jel/zaj viszonyát átlagosnak tartjuk, a kimerevített képet jónak ítéltük, bár némi képváltási zavarokat itt is tapasztaltunk. Hangjellemzők tekintetében kifejezetten jó értékeket mértünk, hangrekvenciás átvitele széles volt, nyávogása elfogadható szinten maradt.

A japán **Funai** cégnek az elmúlt időben több terméke jelent meg hazai piacon. A videók közül a **VIP–150-nel** jelzett típus jelenti az egyszerűbb szolgáltatású készülékek kínálatát. A meglehetősen sok szolgáltatást jellemző külső, az előlapon szolgáltatások széles körét sejtető feliratok gazdagsága valójában csak egy lejátszó magnót rejt magában.

Az első, ami meglepő, hogy ■ hangkivezérlés nagyságát akár csak a hangmagnókon fel-fel villanó LED-ek sora jelzi ki, ■ feliratok automatikus lejátszásról, visszatekercselésről, ismétlésről és kazettakivetésről szólnak, melyek sok más készüléknek is tulajdonságai. Ami feltétlenül jó, hogy van ■ készüléken képélesség és sávkövetés állítási lehetőség is. A távvezérlő nem túl bőbeszédű, de a bekapcsolást, a gyors előre és visszacsévélést biztosítja és a kimerevített képet is vezérelhetjük vele. A hátlapon tehát csak két RCA aljzatot találhatunk a kép és hangjel kiadására a TV-készülék felé, de persze itt is van mód antennacsatlakozón keresztül történő jelátadásra.

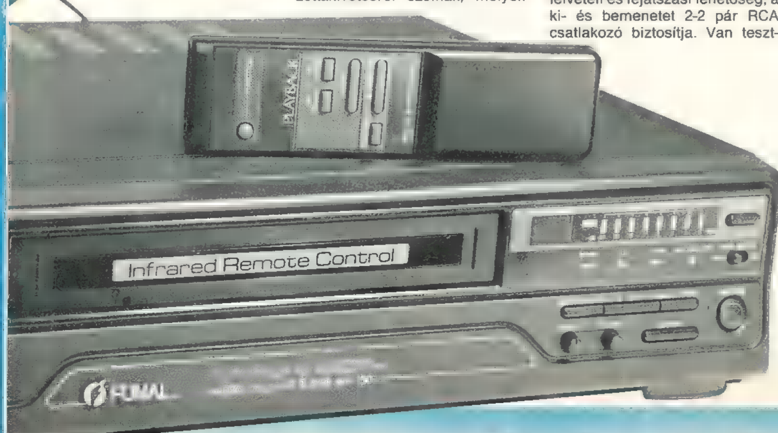
A látottak alapján a VIP 150-es is jó biztonsággal teljesítette a 250 soros átvitelt, és ■ képélesség szabályzó állásában sem növekedtek meg túlzottan a zajok, miközben 260 sornak megfelelő vízszintes bontást láthattunk. A hangfrekvenciás átvitelt is megfelelőnek találtuk.

Legvégül szólunk címadónkról; ■ **Panasonic NV–P2U** típusáról, melynek típusjelzése után megtalálható az EE jelzés is, ami ■ PAL–MESECAM lejátszáson kívül ■ mindkét rendszerbeli hangkivitelre utal. S ha már Panasonic – ■ az olvasó ne sejtsen elfogultságot ■ tesztelő részéről – akkor nem lehet egy leegyszerűsített masina, ■ konstruktőrök 3 fejet rejtettek a fejdobba. Természetesen van felvételi és lejátszási lehetőség, a ki- és bemenetet 2-2 pár RCA csatlakozó biztosítja. Van tesztábra kapcsoló is, s mellette egy csavarhúzós állítási lehetőségű, függőleges képremegést korrigáló potenciométer, mely állóképeknél biztosít jó minőséget. Az állókép egyébként tiszta és stabil.

Előbb csak két színnormáról szóltunk, pedig az NV–P2U NTSC rendszerű kazetták lejátszására is alkalmas. A szolgáltatások közül a gyors előre és visszafelé történő képkeresésen, a digitális sávkövetésen kívül a kétszeres sebességű lejátszást kell megemlíteni. Bár formája ■ videómagnók felépítését követi; baloldalt a kazettafészekkel, ajtaján ■ Video Theatre felirattal, jobboldalt a kezelőszervekkel, a fényes fekete műanyag előlap mégis manapság már egyáltalán nem nevezhető szemet vonzónak. S bár tudjuk, hogy a forma (egyáltalán nem mellőzendő) másodlagos szempont, a döntést a belcsinnek, a paraméterek milyenségének kell jelentenie. Mind zaj, mind képjellemzőkben a Panasonic tudta a legtöbbet, s hangjával is az elsők között volt. Állóképéről már szóltunk, a többiekhez képest a hiányérzetet talán az automatikus ismétlési funkció elmaradása jelentheti.

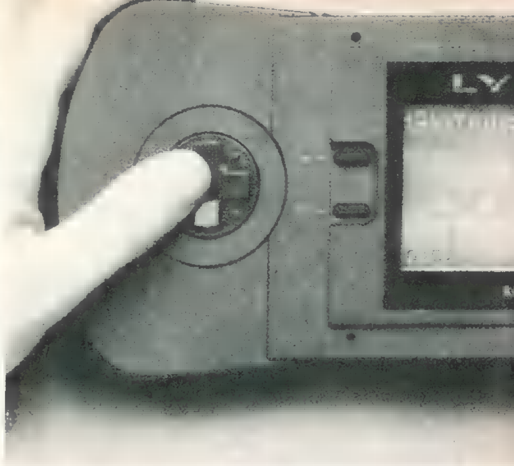
*

Egy teszt végén illene mégis csak valami számadást tenni. Végignézve a készülékeket, szinte mindegyiknek van valami specialitása, sajátossága. A Hitachi saját maga törli a fejet és ráadásul tetszetős is, az egyszerűbb Goldstar 4300 P-t ugyan a szépségversenyen nem nagyon lehetne a színpadra felengedni, és hangja sem tartozik az elbűvölők közé, de ez az egyetlen készülék, mely autómagnóról is üzemeltethető, míg ■ másik Goldstar kiegyenlítettebb képet és egészen jó hangminőséget produkált. A Funai előlapján lejátszáskor villognak a LED-ek, de bizony felvenni nem lehet vele. Az Akai szolgáltatásokban, megjelenésben kiegyenlített volt, legtöbb szolgáltatással azonban a Panasonic NV–P2U típusa rendelkezett.

Egy játék a sok közül, lemezről

MINDENT A SZEMNEK ÉS A KÉ

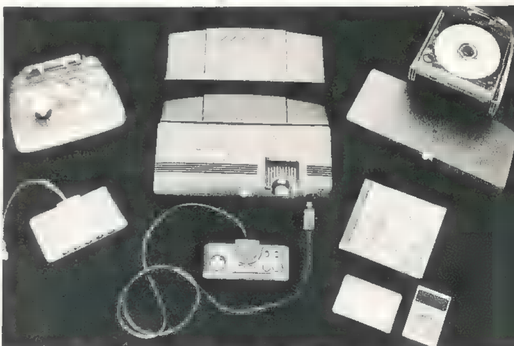
Ha mostanában betér az ember Amerika valamelyik videójátékokat árusító üzletébe, rá kell jönnie, hogy nincsen igaza a régi mondásnak, mely szerint a felnőtt férfit elsősorban az különbözteti meg a gyermektől, hogy neki drágábban lehet játékokat vásárolni. Ugyanis a különböző komputeres játékok ma már – különösen magyar szemmel nézve – csillagászati összegekbe kerülnek, nem ritka a több száz dolláros kis masina sem. A boltokban, bármerre is néz a kíváncsi vásárló, azt látja, hogy a kezdeti primitív technikát mára szuperminőség váltotta fel. S ez nemcsak a számítógépes játékokra vonatkozik, napjainkra a hordozható videójátékok is néhány éve még elképzelhetetlennek hitt technikai színvonalon működnek. És bármennyire meglepő, mégis így van: magas áruk ellenére rengetegen megvásárolják őket, hiszen ■ komputer-minőség a két kézbe fogás, ■ hordozhatóság kényelmével párosul. Immár nem egyszerű gépbe épített játékprogramokról van szó, hanem bonyolult szerkezetű „műszerekről", melyek között éppúgy vannak sztárok, mint az autók vagy a motorkerékpárok között. Érdemes hát megismerkedni néhány ilyen videójáték-csillaggal.

●

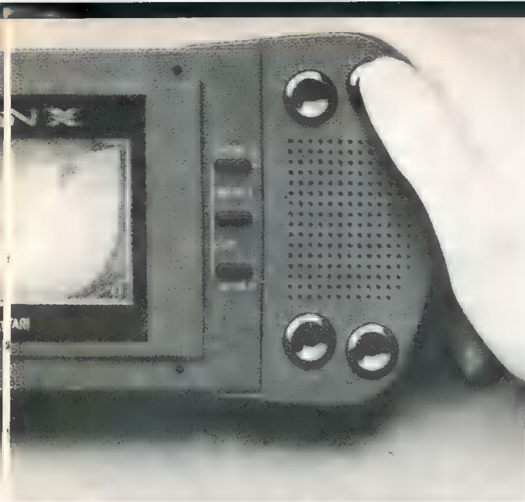
Technológiában és persze árban egyaránt úttörő márka ■ NINTENDO GAME BOY. Amikor először tűnt fel a piacon, 89.95 dollárért lehetett megvásárolni. A mintegy 300 grammos gépet ugyanazzal a nyolc bites komputerteljesítménnyel látták el, mint csak lakásban használható változatát (Nintendo Entertainment System), de mindössze négy ceruzaelemről működik. A videórajzok a gépecskébe épített, 10 × 15 cm-es fekete-fehér LCD képernyőn jelennek meg, mozgó háttér előtt. E speciális háttér előnye a korábbi, mozdulatlan háttérrel szemben, hogy háromdimenziós perspektíva érzetét kelti a nézőben. Az újfajta térélményt digitális sztereó hang erősíti a játékosban. A ragyogó hangminőséget a géphez mellékelt fejhallgató nyújtja. A Game Boy további újítása a cserélhető memóriakártya, ezeket egyenként húsz dolláros áron lehet megkapni. E kártyákat kifeje-

Digitális sztereóhang teszi még élvezetesebbé a videójátékot ■ Game Boy-jal, 10 ■ 15 cm-es fekete-fehér képernyőjén mintha három dimenzió jelenne meg

Ez már a jövő kezdete: CD turbo-gép 400 dolláros áron

Az Atari Lynx készülék képernyőjének 9 cm az átmérője, egy játékot egyszerre nyolcan játszhatnak – ■■ dollárért

zetten a hordozható készülékek számára gyártják, az otthon használatos videójátékokhoz más kártya szükséges. Kellemes és hasznos szolgáltatása a Game Boynak, hogy kábelcsatlakozójára egy másik hasonló gép köthető rá, így – például hosszú, unalmas utazások idején – ketten is játszhatnak, versenyezhetnek az okos masinákon.

●

Azt nem tudni, miért nevezték el épp egy hiúzról az ATARI LYNX készüléket, de az tény, hogy ■ gép már valóban komoly igényeket is kielégít. Méretre alig nagyobb, mint egy videókazetta, súlya mintegy 45 dkg. Ugyancsak a hordozható videójátékok közé tartozik. A Game Boy-jal szemben a Lynx már 9 cm átmérőjű színes LCD képernyővel rendelkezik, és több mint négyezer szín előállítására képes. E színpalettáról egyszerre tizenhatot láthat a játékos.

A színvonalas szolgáltatások persze itt is magasabb árat vonnak maguk után. Egy Atari Lynx-t jelenleg 180 dollárért adnak a boltokban. A cég szakemberei úgy nyilatkoznak, hogy a gépbe épített „csodákat" kipróbálva bárki meggyőződhet róla, hogy a Lynx mégiscsak megéri ■ nagy befektetést.

És mik ezek a csodák? A gép szíve egy nyolc bites mikroprocesszor. Ez igen finom animációt és tiszta hangot biztosít. A Lynxhez hitelkártya-méretű programtárolók csatlakoznak, melyek 35–40 dollárért már megvásárolhatók. A gép egyik fontos szolgáltatása az automatikus méret- és mélységállítás, tehát a képernyőn mozgó alakok és az őket körülvevő tárgyak között még véletlenül se fordulhatnak elő aránytalanságok. Jobbról nyomógombokkal, balról pedig egy úgynevezett „flipgombbal", azaz csavarógombbal irányíthatók a képernyőn zajló események. A sorbakapcsolási lehetőség itt gazdagabb, mint a Game Boy-nál: egyszerre nyolc(!) személy játszhatja ugyanazt a játékot. Amikor többen ülnek asztalhoz egyszerre, a gép lehetővé teszi, hogy mindannyian egyenlő esélyekkel induljanak, vagyis minden játékos *szemből* lássa a képernyőt. A hang négy csatornán érkezik ■ játékos füléhez; ■ videójátéknak körülbelül 5 centiméteres a hangszórója. Ezt fejhallgató, képerősség-szabályozó és kontraszt-szabályozó egészíti ki. A gépecske hat elemmel, illetve – otthoni használat esetén – egy beépített AC adapterrel működik. Az Atari legnépszerűbb játékai a Klax, ■ Xenophobe, ■ Paper Boy, valamint az első – nyolc személyre tervezett – játékprogram, ■ Slime World.

●

A NEC TURBOEXPRESS profi videójáték fő érdekessége, hogy egyetlen kapcsolással tévémonitorrá alakítható. Ára 250 dollár, de a kiegészítő tuner modul további 100 dollárba kerül. A képernyő igen finom felbontó képességgel rendelkezik; természetesen színes képet ad. Szinte teljesen eltüntethető a „szellemkép" e hátulról fluoreszkáló fénnyel megvilágított képernyőről. Színpalettája 512 árnyalatot ismer, melyeket nem váltogatva használ, hanem képes az egész skálát egyszerre produkálni. Hat AA elem működteti ■ TurboExpresst, mely két játékosra méretezett játékokra is alkalmas. Hatcsatornás hangot biztosít és fejhallgatóval is üzemeltethető. Itt is található AC adapter, s egy külön berendezés ■ hosszú utakra: e szolgáltatás az elemek időtartamát van hivatva meghosszabbítani. A tévé-pozícióban használt gép mint színes monitor is funkcionálhat videómagnó vagy más hasonló készülék kiegészítéseként.

●

A kérdés kézenfekvő: hová vezet ■ videójátékok fantasztikus ütemben fejlődő technikája? Ezt kérdezi a játékokat bemutatva az amerikai Video Review havilap szakírója is. A szakemberek elsősorban a lézerlemezes tárolás lehetőségeit kutatják napjainkban. A CD mintegy kétezerszer több adatot képes tárolni, mint a kezdetlegesebb kártyák. Az első efféle CD-gépek már meg is jelentek a piacon (TurboGrafx – CD) – áruk viszont borsos: 400 dollár. E gépek egyaránt alkalmasak lézerlemezes videójátékok, hanganyagot tartalmazó és grafikus (képi tartalmú) CD-k lejátszására. Aki hajlandó ennyi pénzt áldozni ■ csodamasinára, Sherlock Holmes-történeteket és más programokat nézhet rajta, melyek közül érdemes megemlíteni a Camp Californiát, ehhez a programhoz a Beach Boys szolgáltatja a zenét.

M. J. Gy.

ZNEK!

A TENGER M

Fejezetek a hazai videókalózkodás történetéből

Egységben az erő

A Mosolygó Maffiózó – mint bizonyára sejtik – nem ok nélkül mosolygott. Félnivalója, kellőképpen szigorú szerzői jogvédő törvények és rendelkezések híján, nemigen volt, örvendetesen megnövekedett tőkéje ellenben már komolyabb akciókat is lehetővé tett.

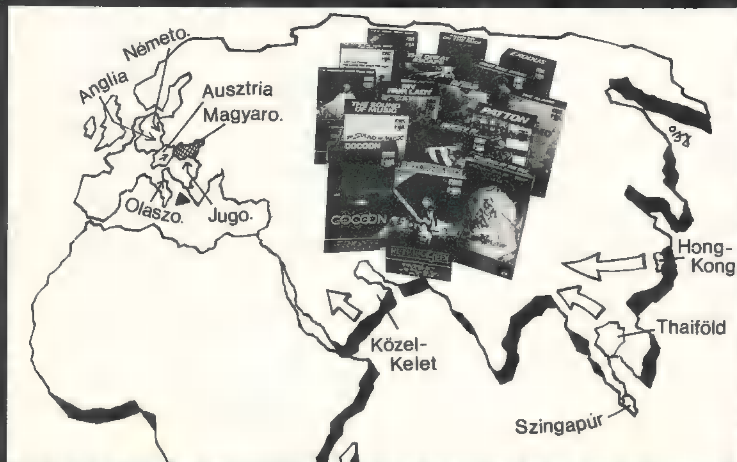
Elsőként az várt tisztázásra, hogy a [illegible] mogulok milyen arányban részesedjenek a folyvást bővülő magyar piac hasznából. A mendemondák akkortájt, a nyolcvanas évek közepén éjszakai találkozókról, késhegyig menő vitákról, tűzharcos lebukásokról, eltűnésekről – végezetül józan kompromisszumról szóltak. A „nagyok" – szám szerint hatan – felosztották egymás közt Nagy-Budapest egész területét, s a torzsalkodások ezután már csak a nagyobb vidéki városokban működő kollegák hovatartozása körül folytak. Ekkortájt kezdett megmutatkozni, milyen nagy szerepet kap a videoüzletben a félhivatalos érdekek összefonódása. Óbuda cézárja például hosszú időn át a helyi kapitányság közvetlen szomszédságában folytatta üzelmeit, meg sem kísérelte elrejteni az üzlet pultja alatt az ÜRES KAZETTÁT IDE feliratú szatyrokat, s mit sem törődött a konspiráció legalapvetőbb szabályaival. Tehette – állandó kuncsaftjai közt rendőrök is szép számmal akadtak. Amíg igénytelen volt, nem csak mennyiségi rész-, és felháborítóan trehány munkát végzett, őstípusa lehetett volna tehát a „békebeli" videokalóznak. A csapnivaló kópiákkal, az élvezhetetlen hangminőséggel, az időnek előtte [illegible] befejezett felvételekkel kapcsolatos reklamációkat egykedvűen fogadta, mentségére is csak egyvalamit tudott felhozni – jelesül, hogy meglehetősen olcsón működött: 150 forintot kért filmenként. Jó másfél évbe telt, mire utolérte a vég. A részletek nem tisztázódtak. Kalózberkekben azt rebesgették, valamiképp túllőtt a célon, de hogy ez pontosan mit jelent, legfeljebb a beavatottak tudják. Sejthető persze, hogy a közelben valaki más többet ígért a zsaruknak, vagy az idők szavára hallgatva olykor-olykor nézhető kópiával örvendeztette meg a megrendelőt. Mert, bizony, lassanként a minőség is szemponttá vált. Olyannyira, hogy a Pesti Hatok, Lőrinc, Ferencváros, Újpest, Angyalföld, Óbuda no meg a Dombvidék urai, tempóváltásra határozták el magukat.

A lebukottak sanyarú sorsából okulva rendre telepítették másológépeiket – alkalmanként négyet-ötöt is – megbízható emberük lakásán, olykor kerületek távolában működtették. Határidőnaplójukba semmit be nem írtak, a rendszer szemében vörös posztónak számító műsorok forgalmazásától sajnálkozva bár, de eltekintettek, vagyis tisztára mosták a szennyest. A műsoros kazetták beszerzése ugyan még hosszú ideig sajátkezűleg történt, a vállalkozóbb kedvűek azonban Bécset maguk mögött hagyva immáron Münchenig is elmerészkedtek, ahol szőrös kebelére ölelte őket a nagyon is eleven magyar maffia... (A század első felében idegenbe szakadtak, némelyike igencsak szép karriert futott be odaát, s ezen tisztes üzletemberek (jobbára híradástechnikai üzletek, netán kazettakölcsönzők boldog tulajdonosai) készek voltak tőkével is beszállni a hazai kalózhálózat bővítésébe. Nyilván ők irányították el a figyelmét a képlemezjátszóra is, mely jó egyharmadával magasabb bekerülési költség mellett mesterkazetták tucatjainak, mi több, százainak elkészítését tette lehetővé, s jelentős mértékben javította a minőséget is. (A mesterkazetta a műsoros kazettáról vagy eredeti képlemezről készített első kópia; a józanul gondolkodó kalóz ilyenekkel látja el a zsoldjában álló alvállalkozóit. Magáról a képlemezről csak kevesen dolgoztak s dolgoznak, hisz a megrendelő ily módon kiemelkedően jó minőségű anyag birtokába jutna, amelyet házilagos eszközeivel akár tovább is másolhat eladási céllal. S mi ez, ha nem üzletrontás...?) A külföldi know-how részét képezik a filmes folyóiratok, videomagazinok áradata is: a hazai cápa immár jó előre értesült egyes menő filmek videopremierjének időpontjáról, sőt, néhány sikerre számot tartó produkció folyamatban lévő munkálatairól is.

Evés közben jön meg az étvágy: a mogulok rádöbbentek, hiba volna egyszerű állampolgárok módjára kereskedőktől megvásárolniuk az őket érdeklő műsorokat. Vettek egy nagy levegőt, s kinti ismerőseik segítségével kapcsolatot teremtettek a nagykereskedőkkel, s üzletet kötöttek velük, ha tehették – egy fokozatot tehát sikerrel iktattak

UNKÁSAI II.

ki az üzletből: immár a külföldi tékákkal és boltokkal egyidőben, vagyis a tényleges premierrel pár nappal, héttel korábban jutottak az anyaghoz. Egyikük másikuk be is érte ennyivel, mások még messzebbre tekintettek: amerikai, ázsiai és közel-keleti kollégáik példáját követve már a mozipremier előtt a filmek nyomába szegődtek. Hogy hogyan? Természetesen összekötők révén. A nagyvilág kalózai pedig alighanem kiszagolták, hogy van mit keresniük abban az országban, ahol a jogviszonyok annyira tisztázatlanok – igazukat mi sem bizonyította jobban, mint az Esőember (Rain Man) kapcsán kirobbant botrány: azok a másolatok, amelyekkel a film bemutatóját követő hetekben elárasztották a feketepiacot, bizonyítottan a Magyarországnak kiadott mozikópiáról készültek. Mondj, hogy a kalózok jó fonu lettek...

Ám egyelőre nem tartunk még 1989-nél és az Esőembernél: 1987-et írunk, és a sokak kedvencévé vált vietnami szuperveterán, Rambo kalandjainak harmadik folytatására várunk. Tűkön ülve. Még nem érezzük a változás szelét. Még nem sejtjük, hogy Stallone hírneves-hírhedett filmje három éven belül Moszkvában is színre kerül. Álmunkban nem hisszük a bizonyosságot, hogy megbámulásával valami nagyszerűt, valami törvénybe ütközőt, valami forradalmit teszünk. És a kópia megérkezik. Dél felől jön. Nézhető. Hangja van és színe – s mindez három teljes héttel a hivatalos világpremier előtt! Rekord, gondoltam megilletődve. Ezen már aligha lehet túltenni. (Mint kiderült, tévedtem, de ez már egy másik történet.) Hogyan sikerült vajon? S hány kicsi thaiföldi vére tapadhat hozzá?

*

A résztvevők mindegyike tudta, amit tudott. Azt, hogy a kalandos körülmények közt készített kalózkópiák útja a Földközi-tenger medencéjén át nagyjából párhuzamos a kábítószerekével. A kiindulópont Thaiföld, Hongkong, Szingapúr, netán a Közel-Kelet, melynek jómódú országaiban – az arabok más tulajdonához való, közismerten határozott hozzáállása jóvoltából – szinte a film elkészültével egy időben megjelennek az ott teljesen legálisan forgalmazható „fekete” másolatok. A filmek útja a Balkánon át Olaszország, illetve Jugoszlávia felé vezet, ezeken az államokon keresztül jut az anyag mihozzánk. S hogy milyen kikezdhetetlenek ezek a kapcsolatok még ma is, azt legékesebben a Hunt of the Red October (Vadászat a Vörös Októberre) példája igazolja: hiába az Öböl-válság, hiába forrong Koszovó, Horvátország és Szerbia, a film kalózkópiája óramű-pontossággal a bemutató hetében megjelent az Ermunkás téri zöldség-cigaretta-használtcikk-videó standon... Államformák változnak, politikusok jönnek és mennek, az ismeretségek azonban állják a próbát: a helyzet ugyanaz marad.

*

Ha a legfrissebb anyagok a mesés Keletről érkeznek is, a kalóz folyvást nyugat felé tekint. Az élet nem csupán a kurrens sikerek forgalmazásából áll – legalábbis ugyanakkora, ha nem nagyobb hasznot hoznak az örökzöldek, a kultusz-filmek, kultuszfilmek, melyeknek másolható kópiáit bizony komolyabb nemzetközi segítség nélkül kell felhajtaniuk. Meredek dolog ez, mert az elvárások is mások: ami egy Rambo 3, egy Rocky IV, egy Esőember esetében természetes (a kép-, hang- és átjátszási hibákra gondolok), egy Szelíd motorosok, egy Brazil, egy Gyalog-galopp esetében zavaró lehet. Mert igenis akadnak emberek, akik hajlandók videokalózok segítségét igénybe venni, hogy megszerezhessék kedvenc filmjeik egy-egy kópiáját, ám ők pénzükért archiválásra alkalmas minőséget várnak. Bár a cégek igazán egyéni igények kielégítésére nemigen vállalkoznak (egy-egy eredeti kazettáért, kópiánkénti csak akkor adnak ki pénzt, ha biztosak a befektetés mielőbbi megtérülésében), általában rendelkeznek a kollektív emlékezet által „klasszikusnak” bélyegzett alkotások többségével. Készletüket az utóbbi két évben már nyugati diszkont-áruházak kínálatából bővítik – a szigetország financiális lehetőségein elnézőek a magánexportőrökkel. S ha némelyikükben mégis felébred a gyanakvás a hetven-száz kazettával kiszolgáló, külsőszínes magyar kalózok iránt, az angolul jól-rosszul beszélő üzletkötő – a leggyanúsabbnak valamelyik mogul szomszédjában – hamar eloszlatja az aggályokat: No problem, nem lesz más, csak házimozi...!

S lőn.

Mondják, jó két és fél éve az egyik mogul még jobb megoldást talált. Egy kanadai céggel lépett kapcsolatba, mely hajlott rá, hogy az Egyesült Államok diszkontáruházaiból származó, több tízezer darabból álló készletét a magyar vásárlók rendelkezésére bocsássa. Az amerikai papok ugyan az európaitól eltérő szabványúak, ennek következtében a műsorok is konvertálandók, ám ez sem jelentett volna komoly akadályt – a készülék szállításra készen állt, a telefonok már lebonyolódtak. A dolog aztán mégis annyiban maradt. Talán a kanadaiak neszeltek meg valamit? Vagy túlságosan erősnek bizonyult a hármillió forintnak megfelelő valutaár? Hisz a hat mogul mindegyikének csupán egy-egy millióval kellett volna beszállnia az üzletbe. Túl nagy ár volna ez a minőségért és a biztonságért?

A választ – ahogy az már lenni szokott – csak a szél ismeri. Az meg, akár a szemmel, forgandó...

(folytatása következik)

Gáspár András

A harmadik részben a szinkronfelmondókról és más műfajtákról.

Lehengerlő kazetták

Legalább kétszáz hamis kazettát zúzott porrá az úthenger Pécsett, ■ város forgalmas sétálóutcájában. A hatalmas henger alatt recsegtek-ropogtak az illegálisan másolt kazetták. Ez ■■ utcai demonstráció is része volt múlt év végén ■■ első országos videó-szakmai találkozónak, kiállításnak és vásárnak, melyen a legtöbb szó éppen a feketepiac visszaszorításának lehetőségeiről esett.

A nyolcvanas évek első felében az előrelátó helyi moziüzemi vállalatvezetőnek a megye egyetlen állami videóját titokban kellett bemutatnia ■ pártbizottság ideológiai titkárának, ■ rendőrség nyomozóinak, s meggyőznie őket: nem a rendszert veszélyeztető újabb nyugati fenevaddal van dolguk. Pécsett is ez történt, ahogy azt a szakmai találkozó egyik előadásában Pozsgai Miklóstól, a Baranya megyei Moziüzemi Vállalat igazgatójától megtudhattuk. A videózás hazai történetét felvázolva, saját tapasztalatai alapján is megemlítette, hogy a legnagyobb hazai videósoknak annak idején a vámosok számítottak: számolatlanul nézték az elkobzott műsoros kazettákat.

A nyolcvanas évek közepén nyitottak az első állami videótékák, 1985 karácsonyán jelent meg a Skálában az első állami forgalmazású képmagnó. Azóta a honi videózás néhány év alatt szinte robbanásszerűen fejlődött ki. 1990-re kialakult az országos videóteka-hálózat: ma már szinte minden jelentős településen működik kölcsönző. Szakemberek csaknem egymillióra becsülik Magyarországon a képmagnók számát, vagyis már minden negyedik háztartásban ott áll a polcon legalább egy videó. Tény, hogy idehaza ilyen viharos gyorsasággal még nem terjedt el kulturális terméket közvetítő technikai eszköz, s nem értékelődött fel ennyire szórakoztató kultúra, mint a film.

A videózás elterjedésével megjelent ■ műsorok iránti egyre növekvő és nem csillapodó igény, mely egyben óriási üzletet rejt magában. Mind legálisat, mind illegálisat. Amíg több volt a tiltás, mint az engedés, míg a legális kölcsönzők kínálata meglehetősen szegényes volt, kivirágozhatott a feketepiac. Napjainkban viszont már vagy egytucat legális videókiadó kínálja filmek, egyéb műsorok ezreit, a legszélesebb műfajokban. Csaknem félezer, többségében magán – videótékában lehet kölcsönözni, ám a hamis kazetták mégis elárasztják a piacot. Ezúttal azonban már ráépülve ■ magyar film- és videóforgalmazók kínálatára, sőt, beépülve ■ legális kereskedelmi forgalomba, megtévesztve a vásárlót is.

A találkozó szakértői kénytelenek voltak megállapítani: mindez azért lehetséges, mert egyrészt hiányzik egy, a videózást és a szerzői jogokat érintő, egységbe foglalt jogszabálygyűjtemény (illetve olykor magával a cselekedet mértékével arányban álló büntető szankció), másrészt az a hatásos ellenőrző és eljárási rendszer, amely visszatartó erejű lehet. Előadásában Borsos Árpád, a Művelődési Minisztérium osztályvezetője jegyezte meg találóan: ma a videópiacban tevékenykedők közül a szabályosan játszó forgalmazók és kölcsönzők hátrányba kerülnek a játékszabályokat be

1/ Az egyesület neve :

Videokazetta Kölcsönzők Országos Szervezete

Rövidítése: **VIDOSZ**

Székhelye: 7624. Pécs, Rókus u. 3/a.

2/ Az egyesület működési területe : Magyarország

II.

Az egyesület célja és feladatai

3/ Célja: A fogyasztói igények teljesebb kielégítése érdekében a jogszabályokban rögzített videokazetta kölcsönzés és szerzői jogok védelmének elősegítése, valmint az ezzel kapcsolatos hatékonyabb jogi szabályozás megalkotásában való konstruktív részvétel, továbbá a videokazetta kölcsönzők szakmai és jogi érdekeinek képviselete.

4/ Feladatai:

- Folyamatos információáramoltatás
- Tapasztalatcsere
- Forgalmazókkal szembeni érdekképviselet
- Tagok jogszabályok szeinti működésének ellenőrzése
- Tagok szakmai képzésének, továbbképzésének igény szerinti elősegítése
- Népszerűsítés

III.

5/ Az egyesület tagja lehet minden videokazettakölcsönzői joggal és jogosultsággal rendelkező természetes és jogi személy, valamint jogi személyiséggel nem rendelkező gzdasági társaság, aki/amely az Alapszabályban foglaltakat magára nézve elfogadja.

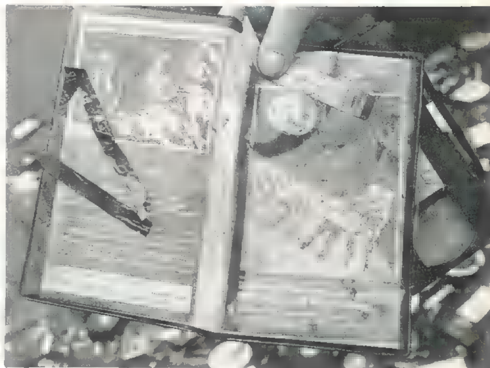
Találkozó, Pécs

nem tartókkal szemben. Tiszta versenyhelyzetben a honi kiadók, kölcsönzők tisztességes haszonra tehetnek szert és adók formájában az állam (vagyis a nagy közösség) is jól jár. A legális piac résztvevőinek azonban elsősorban nem egymással kell versenyezniük, hanem az illegális terjesztőkkel. Sok hamiskazetta-forgalmazónak fogalma sincs, milyen jogokat sért meg, egyáltalán miért jogellenes ■ tevékenység.

Amikor a kölcsönző tulajdonosa egy kiadótól 2-6 ezer forintért megvásárol egy filmet, ezzel fizet a szerzői jogokért és megszerzi a kölcsönzési jogot esetleg különböző vetítési jogokkal együtt. E műsort azonban nem lehet újabb kazettára másolni és azt forgalmazni, s szerzői jogokat sért egy mozifilm rögzítése moziban – vagy kiváló minőségben a szinkronstúdióban – mint ahogy jogtalan annak továbbadása is. Egy tékás filmjeivel soha nem tud versenyre kelni azzal a piaci árussal, aki 650 forintért egyetlen kazettán kínálja mondjuk a Jákob rabbi kalandjait és a Nicsak, ki beszél című vígjátékot. (Különösen, ha azok még meg sem jelentek ■ legális videóforgalmazásban.)

Megoszlik a videókölcsönzők tábora is a nagy magyar videóbizniszben. Akadnak tékások, akik engedélyük birtokában abból igyekeznek pénzt csinálni, amiből csak lehet, fittyet hányva szerzői jogoknak, jogszabályoknak. Egy filmből jó esetben is

csak egyetlen példányt vásárolnak a kiadótól, azt lemásolják és a másolatokat is forgalmazzák. (Akad, aki már erre sem költ: a szomszéd videótékából kölcsönzi ki a legújabb műsort 150–200 forintért, s azt sokszorosítja.) A feketén megszerzett friss moziújdonságok is ott sorakoznak néhány kölcsönző polcain, vegyesen a legális kazettákkal. Átlagos vásárló legyen ■ talpán, aki meg tudja – vagy meg akarja különböztetni, melyiket is kölcsönzi szabályosan a tékás. Panaszkodott is Pécsett az egyik fővárosi tékatulajdonos: még a legmegbízhatóbb rendőrkuncsaftjai is elpártoltak tőle. Bevallották neki, azért járnak inkább a szomszéd kölcsönzőbe, mert ott ■ legújabb, moziban bemutatott vagy bemutatásra váró (!) filmek közül válogathatnak.

A szakmai találkozó egyik hajnalba nyúló éjszakáján, tisztességes üzletük védelmében alakította meg a kölcsönzőtulajdonosok egy része saját szövetségét. A Videókazetta-kölcsönzők Országos Szervezete, a VIDOSZ ■ tékások szakmai érdekvédelmi szervezete akar lenni. Szorgalmazza olyan törvények kidolgozását, amelyek visszaszorítják a feketepiacot. Tagjai sorába azokat a tékásokat veszi fel, akik becsületes úton kívánnak jelen lenni a videópiacon. A tagok vállalják, hogy szervezetük ellenőrzésének bármikor alávetik magukat és maguk is küzdenek a feketepiac térnyerése ellen.

Falus Tamás

Terjed a pornó

Vajon megszűnt-e az a jogszabály, amely tiltja Magyarországon a pornótermékek forgalmazását? Többen teszik fel manapság ezt ■ kérdést, hiszen nap mint nap látjuk, egyre nagyobb a pornólapok, pornókazetták kínálata. Nem szűnt meg, változatlanul érvényben van a tilalom. A jogszabály azonban megkülönbözteti az erotikus árukat és a pornó termékeket. Az előbbiek forgalmazását engedélyezi, igaz tiltja elhelyezésüket kirakatban, közterületen. A jogszabály viszont nem minősít, csupán egy bizottságot jelöl meg, amely vitás kérdésekben döntene. A Művelődési Minisztérium független szakértők közreműködésével működő társadalmi bizottsága azonban még nem alakult meg, s nincs is hír arról, hogy szerveződne... Egyébként is ember legyen ■ talpán, aki meghúzza a határvonalat a szex és ■ pornó között, s aki megmondja mettől a ponttól nem tekinthető erotikusnak ■ pornó?

A jogszabály így írott malaszt marad, ■ ■ pornó, elsődlegesen videón, elárasztja ■ boltokat. Mivel a műfaj iránt kevéssé lanyhul idehaza az érdeklődés, a videópornó-ipar változatlanul nagy üzletnek számít. A pécsi videókiállításon két cég is bemutatta legfrissebb erotikus választékát. Egyikük ■ műfaj lengyel származású német hiressége, Teresa Orlowski munkásságát kínálta, míg másikuk vegyesvállalati formában, újonnan alakulva mutatkozott be egészséges pornóajánlatával. A hírek szerint egy harmadik forgalmazó szintén Orlowski darabok hazai piacra dobására készül, ■ kérdés csak az, mely forgalmazónál vannak meg ehhez ■ kizárólagos jogok.

Szex, pornó, erotika – a fogalmi különbségekről a vita talán örökös marad – bizottságokban vagy azokon kívül. Akit ■ szex nem érdekel, a bő műsorválasztékban megtalálja a neki valót, akit pedig nem hagy hidegen az erotika, az ma már itthon is kedvére válogathat kazetták tucatjai közül, fittyet hányva mindenféle ködös jogszabálynak.

Jo

Ma a videókazettákkal hivatásszerűen foglalkozók jó része nincs tisztában a műsorokkal összefüggő jogi fogalmakkal, vagy legalábbis úgy tesz, mintha nem lenne. Ez a megállapítás is elhangzott a szakmai találkozó első napján, amikor Kenyeresné dr. Winkler Mária jogász és dr. Szabó László ■ Refens vagyonvédelmi kft. vezetője ■ videós szakma jogi tudatlanságáról, tájékozatlanságáról szólt. Sokan nem tudják, hogy ■ home joggal kikölcsönzött filmet nem lehet nyilvános helyen vetíteni, s ■ nyilvános vetítésnek is vannak kritériumai. Más-más jogot kell vásárolni nyilvános belépődíjas, vagy ellenérték nélküli vetítéshez, a film zárt láncú lejátszásához, s van külön kábelvetítési jog is.

Videózáskor speciálisan érvényesülnek a tulajdonjogok. A szellemi jogtulajdon ugyanis elválik ■ kazettának, mint műpéldánynak a tényleges tulajdonosi jogától. Aki ugyanis egy üzletben megvásárol

Jogi kérdezz-felelek

– Gyakran a használtcikk-kereskedőknél is feltűnnek házilagosan másolt, általában két játékfilmet tartalmazó kazetták. Azt állítják, jogosan árusítják őket, mivel ezek a kazetták „használtak". Igazuk van-e?

– Nincs, mert ■ kereskedő lehet, hogy „használtan" vásárolta ■ kazettákat, ám ■ műsorok szerzői jogával nem rendelkezik. Szerzői jogokat nem lehet „használtan" megvenni. Így ezeket a kazettákat jogtalanul árusítja.

*

– Olykor a BÁV-boltjaiban vagy más üzletekben feltűnnek nyugatról behozott gyári új műsoros kazetták, amelyeket a hazatérő magyar turistáktól vásároltak meg, ■ most azokat jó pénzért forgalmazzák. Megtehetik-e?

– Nem, ez is sérti a szerzői jogokat. Aki ugyanis külföldön üzletben vásárolt műsoros kazettát, az csak ■ home, ■ műsor otthon vetítési jogát vásárolta meg, ■ szerzői jogokat nem, így ■ kazettát nem kínálhatná fel eladásra, s a BÁV sem vehetné

...gtudatlanságban a videótársadalom

egy műsoros kazettát, azzal még nem vette meg a műsor szellemi, vagy szerzői jogát. Ha tehát valaki egy tékából kölcsönzött filmet lemásol és értékesít, megsérti a szerzői jogokat. De akkor is csorbát szenved a szerzői jog, ha az otthoni lejátszásra bérbe vett műsort valaki nyilvánosan – például presszóban, vagy kábelhálózaton – levetíti.

Természetesen a szellemi jogokat sértik meg azok, akik olyan filmeket árusítanak, kölcsönöznek, amelyek jogával nem rendelkeznek, hiába keverik el a filmeket legálisan engedéllyel működő tékáik polcain a szabályosan vásárolt műsoros kazetták közé. Sőt, egyértelműen csalással vádolhatók azok, akik üzletükben – legyen az bármilyen kereskedés – a hamis kazettát a legálisan árusított termékekkel együtt helyezik el és így kínálják. Ezzel ugyanis becsapják a vásárlót, mivel azt hitetik el, hogy a fekete árut is szabályosan árusítják.

A szerzői jogok eltulajdonítására az Európa Tanács a lopás fogalmát javasolja, amely cselekedetet egyébként súlyosan bünteti a jelenlegi Btk. is. A tetten ért kalózkazetta-forgalmazókat azonban manapság csak sajtórendészeti vétséggel, szabálysértéssel büntetik pénzbírságra, s esetleg elkobozzák a fekete árut. Azonban jogi nonszensz, hogy a mellékbüntetés gyakran súlyosabb. Egy vétséget, egy szabálysértést meg lehet úszni néhány ezer forintos büntetéssel, míg ötven vagy száz kazetta elkobzása több tízezer forint értéktől szabadítja meg a vétkezőt. (Akit azért minden bizonnyal nem kell sajnálni.) A szakmai találkozón többször is elhangzott: szükséges a jogszabályváltozás ahhoz, hogy a kalózoknak ne érje meg hamis kazettákkal kereskedni.

Aki egyébként hamis kazettákat forgalmaz, egyben adócsalást is elkövet, mivel bizonyos, hogy a fekete üzletei révén befolyt bevétele után nem adózik. Ezt már Kovács Béla, a gödöllői polgármesteri hivatal munkatársa jegyzte meg beszámolójában, aki rendszeresen ellenőrzi a körzetébe tartozó videókölcsönzőket, s gazdag tapasztalatokkal rendelkezik. Ezek egyike, hogy ellenőrként hiába jelentették be az APEH-nek vizsgálataik eredményét, s kérték az adóhivatalt, nézzék át a feketézők adóbevallását, az APEH levelükre fél év elteltével sem reagált. Ilyen esetekben jogi lehetőség van arra, hogy a Legfőbb Ügyészségen jelentsék fel az APEH-et!

Ha minden igaz, készen áll már ■ Btk. módosító törvénytervezete ■ szerzői jogvédelemről, amely súlyosabb esetekben hamis kazetta-forgalmazókra akár 1-3 évig terjedő szabadságvesztés kiszabását is lehetővé teszi a lopás, csalás bűntette miatt. Súlyosabb esetnek tekinthető, ha például Magyarországot jelentős kár éri a szerzői jogok megsértése miatt.

Erre sajnos minden esélyünk megvan, hiszen a szerzői jogvédő hivatalok nemzetközi szervezete már megállapította, hazánkban tarthatatlan a helyzet: a fekete audió- és videókazetta gyártás virágzik, a szerzői jogokat lábbal tiporják. Így hamarosan előfordulhat, hogy tettenérés esetén valamelyik nagy nyugati filmforgalmazó perelni fog, s a számla több tíz- vagy akár több százezer dollárra rúghat majd. S talán éppen ezért a legfontosabb felvenni ■ jogi és gyakorlati küzdelmet az illegális kazetták ellen. Félő ugyanis, hogy a nyugati film-, videó és lemezforgalmazók a szerzői jogok tömeges és durva megsértése miatt megtiltják majd Magyarországnak a kulturális termékek vásárlását. Az Európához való felzárkózás így csak szlogen marad, s lecsukódhat előttünk ■ kultúr-COCOM sorompója.

F. T.

meg őket, s nem is forgalmazhatná.

*

– Kinek van joga elkobozni a bizonyítottan hamis (kalóz) kazettákat?

– A Szerzői Jogvédő Hivatal, a film- videóforgalmazók megbízásából eljáró hatóságoknak. Így a rendőrségnek, vagy az önkormányzatok erre kijelölt munkatársainak is.

*

– Ha egy videókölcsönző-tulajdonos egy magyar videókiadótól szabályosan megvásárolta egy film kazettakölcsönzési jogát, korlátlan számban lemásolhatja-e a filmet más kazettákra és kölcsönözheti-e azokat?

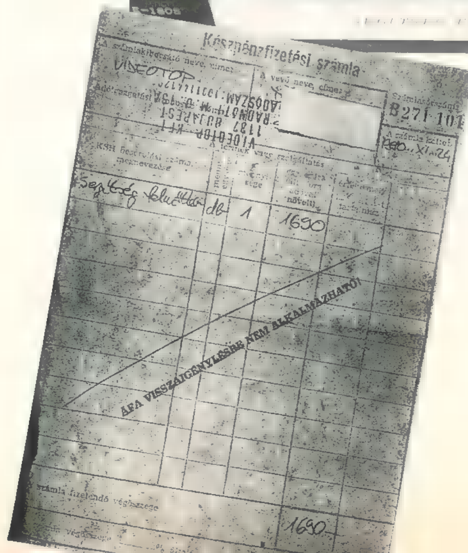
– Egyetlen másolatot sem készíthet, csak azt az egy kazettát adhatja bérbe. Ha több kazettán kívánja üzletében forgalmazni a filmet, úgy a kiadótól is több példányban kell megvásárolnia ■ műsort, illetve annak forgalmazási jogát.

*

– ■ számít zárt láncú vetítésnek és mi nem? Zárt láncnak tekinthető-e egy lakótelep?

– Nem. Például egy nyolc lakásos társasház zárt lánc, de ha már a nyolc lakás külön épületekben van, az nem tekinthető annak.

Készpénzfizetési számla

VIDEOTOP

8271 101

Segítség felnőttem db 1 1690

ÁFA VISSZAIGÉNYLÉSRE NEM ALKALMAZHATÓ!

Számla fizetendő végösszege 1690

Egy hamis ■ sok közül...

Íme egy legálisnak tűnő hamis kazetta, névvel, címmel, adóigazgatási számmal, számlával.
A Segítség, felnőttem című mozifilmet még egyetlen legális videókiadó sem jelentette meg, különösen nem a filmpremierrel egy időben.
A ■ irányítói vagy nincsenek tisztában a jogokkal, vagy nagyon bátrak.

Egyesületben a videókiadók is!

A pécsi videótalálkozón a szakmabeliek már tudták: néhány nap múlva megtartja első közgyűlését a Videókiadók és Forgalmazók Egyesülete is. Nos, ez december közepén megtörtént. Szervezetbe tömörültek a legálisan működő magyar műsoroskazetta-kibocsátók, társulva a tiszta piacért küzdő kazettakölcsönzőkkel és a „hardware"-esekkel, vagyis a készülékeket forgalmazókkal, a sokszorosítási és szinkronmunkákat végző vállalatokkal.

A huszonhét alapítótag között ott találjuk az Intervideót, a Duna Filmet, az Intercomot, a Videát, a Televideót, a Moképet, a Studio Saldót és a Szuper Videót. Jelezte felvételi kérelmét a Helikon Video és a Hungarovideo. A „hardware" cégek közül egyebek mellett alapító az Ofotért, a Ravill, a Magyar Szinkron és Videó Vállalat. A tékások közül – függetlenül a Videókölcsönzők Országos Szervezetétől, illetve párhuzamos tagként – e csoportosulást kívánja erősíteni a Bombajó Kft. (Kaposvár), ■ Videócápák (Szeged), a Házimozi Kft. (Veszprém). Az egyesület tagsága úgy látja, téves az a sokat hangoztatott megállapítás, mely szerint a hazai jogszabályi keretek között lehetetlen és ezért egyben felesleges is felvenni a harcot a jogosulatlan forgalmazás ellen, bár a jogi szankciók valóban szigorításra várnak. Ám mindenekelőtt úgy vélik, az egyesület tagjai közös erővel, gazdasági eszközök alkalmazásával jóval hatékonyabban léphetnek fel a feketepiaccal szemben.

A szervezet mind belföldön, mind a nagyvilágban a videózás érdekképviseletére, a szakmai tevékenység összehangolására korrekt információszolgáltatásra törekszik és önellenőrző feladatot is szeretne végezni. A tagok vállalják, hogy külföldi jogvásárláskor a szerződésben rögzítik a filmekre vonatkozó valamennyi – vitára is okot adható – jogi kérdést. A műsoros kazettákon, a borítókon feltüntetik az eredeti jogtulajdonos nevét és a szerzői jogokra történő szükséges utalásokat. Az egyesület kiadói kötelezik magukat arra, hogy technikailag kifogástalan minőségű kazettákat bocsátanak a forgalmazók rendelkezésére. A műsoros kazetták előállításában résztvevő cégek (Filmlabor, szinkronvállalat) arra tettek ígéretet, hogy megfelelően őrzik a munkálatokban használt technikai eszközöket és csak a megrendelő legális felhasználók juthatnak hozzá a sokszorosított kazettákhoz. Üzleti alapon pedig csak olyan megbízásokat fogadnak el, amelyeknél a megrendelő a hazai forgalmazási jogosultságot bizonyítani tudja.

Az egyesület irányítói bíznak abban, hogy együttes erővel eredményesebben léphetnek fel a legális videózás érdekeiért, a feketepiac visszaszorításáért, melynek magyarországi virágzását mind szúrósabb tekintettel figyelik a nyugati film- és videóforgalmazók.

F. T.

BELÉPÉSI NYILATKOZAT

Alulírottak kijelentik, belépnek ■ Videókiadók és Forgalmazók Egyesületébe, tudomásul veszik, hogy a belépés feltételekhez kötött.

MINT KIADÓK VÁLLALJÁK, HOGY:

külföldi filmvásárlásaik esetén ■ magyarországi videopiacról valós képet festenek, valótlan adatokat, információkat nem bocsátanak a külföldi forgalmazók rendelkezésére,

külföldi jogvásárlás esetén az eredeti jogtulajdonossal a szerződésben pontosan meghatározza a megvásárolt filmekre vonatkozóan a joglejáratot, a jogterjedelmet, minden egyéb a belső forgalmazás szempontjából nélkülözhetetlen információt, s ezeket megfelelő módon rögzíti a szerződésekben. Amennyiben a jogokat nem az eredeti jogtulajdonostól vásárolja, vállalja, hogy az eredeti jogtulajdonosnál ellenőrzi a megvásárolt jogokra vonatkozó adatokat, információkat,

a megvásárolt filmekre vonatkozóan – vitás esetben – az egyesület kérésére rendelkezésére bocsátja a magyarországi forgalmazásra jogosító szerződéseit, melyekben pontosan meghatározták az előző pontban megfogalmazott kitételeket,

a forgalmazókkal (kölcsönzőkkel) kötött szerződéseiben pontosan meghatározza az átadott filmek jogterjedelmét,

az egyesület külön kérésére rendelkezésre bocsátja azon forgalmazók listáját, akik részére a műsoros kazettákat eladta.

Mozi kontra videó?

Az egyesületben több cég együttesen érdekelt a film- és a videóforgalmazásban (Duna Film, Mokép, Intercom) ezért számukra külön fájó gond, hogy a filmbemutatót fél évvel követő videópremier már nem jelent a piacon újdonságot, mert mozivetítéskor – sőt olykor már előtte is – a kalózok viharos sebességgel árasztják el a feketepiacot a filmek hamis kazettáival. Látszólag az lehetne a megoldás, ha a két bemutató időpontja között csupán rövid idő telne el. A közgyűlésen részt vett *dr. Gerhard Weber*, a *Warner Brothers* cég képviselője azonban nem így vélekedik. Mint logikus érvelésében kifejtette, a filmeket elsősorban mozivetítésre szánják, széles vászonra, s a gyártási költségek is értelemszerűen ehhez igazodnak. (S valljuk be, más az élmény a moziban, illetve videón látott film között.) Az Egyesült Államokban négyhat hónap a várakozási idő, amelyre azért van szükség, hogy a videó ne tegye tönkre a mozit. Amerikában nem gondolják azt, hogy a kalózok elleni harc eszköze a „window" csökkentése lenne. „Gondolják el, ha az Elfújta a szél először videón jelent volna meg, mekkora bukás lett volna!"

Dr. Bartha Ferenc, az Intervideó igazgatója szerint már a filmbemutatók idején tudatosítani lehetne a nézővel, hogy az alkotás videón is megjelenik, s egyben közölni kellene annak időpontját is. Egyébként tapasztalata, hogy a mozi és a videó kölcsönösen erősítheti is egymást. A Halálos fegyver második részének filmszínházi premierjét követően például fellendült az Intervideónál a Halálos fegyver I. kölcsönzése.

BÓDY GÁBOR VIDEÓI

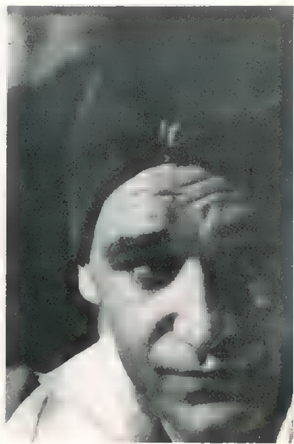
„Tisztelem azt a rendezőt, aki egységes stílusban tudja vezetni filmjét, de még inkább megértem az eklektikus alkotót, aki az egységet nem a látvány szintjén keresi" – írja Beke László esszéje Bódy Gáborról, a néhány éve fiatalon, tragikusan elhunyt rendezőről. Arról a művészről aki a videotechnikában oly korán felismerte a művészet lehetőségeit és kísérleti munkái részei a világ videóművészeti alkotásainak. Megtévesztő lehet ezért e kis írás címe, ugyanis műsoros kazettán most nem ezek a művei láthatók, hanem a mozi, a televízió számára rendezett darabjai. Közülük is kiemelkedik a Weöres Sándor művéből Csaplár Vilmossal közösen átformált kétrészes filmje, a Nárcisz és Psyché.

Beke László úgy látja, hogy Bódy a kép nyelvén fogalompárok kibékíthetetlen ellentétéről beszél. „Férfi és nő, műalkotás és élet, művészet és tudomány, egyén és társadalom. Vagyis megannyi üressé vált szó, a legnagyobbak közül, melyek feltöltése a filmben rafinált kombinációkat hoz létre. Például a férfi önszerető Nárcisszusz, művész és tudós, szkeptikus idealista, vele szemben az örök nő Psyché nimfomániás és plátói, ő is költő de realista a világ dolgainak megítélésében. A közéjük ékelődő Zedlitz báró nagyon is földi szerető, de nincsenek illúziói Psychét illetően..."

A film főszereplői a szépséges Patricia Adriani, Cserhalmi György és Udo Kier.

A Televideo Kiadó most megjelentetett Bódy Gábor-sorozatának másik darabja a Krétakör, írója Li-Hszing Tao. A drámában egy tanácsos romlott erkölcsű első felesége megmérgezi férjét és a gyilkosság gyanúját a második feleségre tereli. Azonban kiderül az asszony ártatlansága és visszanyeri gyermekét is, akit a régi alkuszok idején el akartak tőle szakítani. A főszereplők Bánfalvy Ági, Voight Ági, Márkus László, Ács János és Udo Kier.

Cserhalmi György a főszereplője Bódy Hamletjének, a Katonák című film pedig XVIII. századi történeteket dolgoz fel, leleplezve azokat az arisztokratákat, akik a polgárlányokat szabad prédának tekintik. A szereplők között ott találjuk Bánfalvy Ágnest, Ujlaki Dénest, Faragó Istvánt és Nagyváry Gábort.

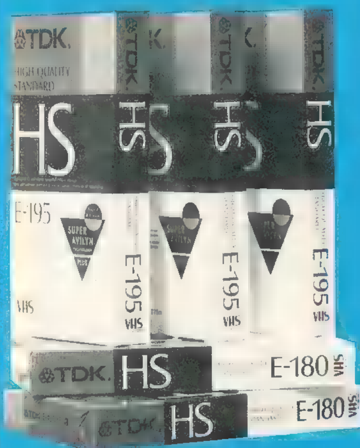

Rejtvény! ● Rejtvény! ● Rejtvény!

FŐDÍJ A VÍZSZINTES 27.!

Aki február 18-ig levelezőlapra felragasztja az oldalunkon látható emblémát és helyesen beküldi a keresztrejtvény vízszintes 27. és függőleges 1. sorát, sorsoláson vesz részt, amelyen elnyerheti a Bombajó Kft. által felajánlott kazettákat.

Első díj egy műsoros kazetta, melyen egy amerikai sci-fit láthat!

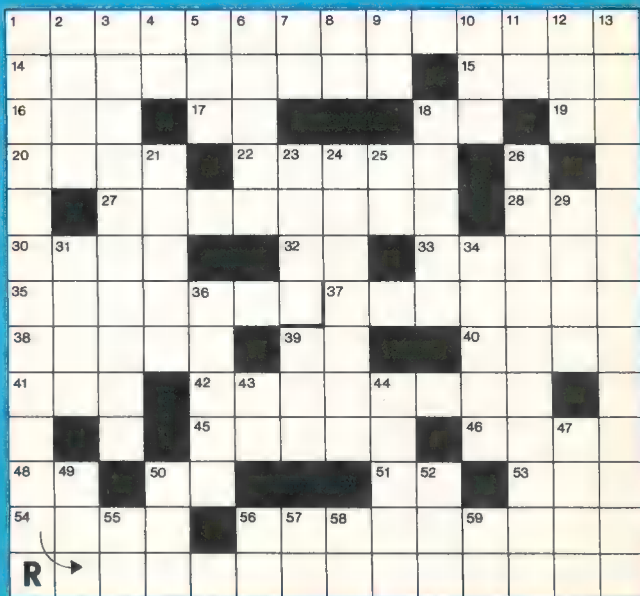

TOVÁBBI DÍJAK:

egy-egy db TDK E 195;
Akai E 195;
Akai E 180
és TDK E 180 típusú
VHS kazetták,
műanyag tokkal.

Kérjük, a megfejtéseket a Videó Magazin szerkesztőségébe küldjék el: 1135 Budapest, Frangepán u. 50–56.

A határidő tehát február 18.
Kellemes rejtvényfejtést!

VÍZSZINTES:

1. Az ógörög szellem érvényesülésével kapcsolatos.
14. ... est! – latin mondás
15. Szalámi márka
16. Írásos egynemű!
17. Newton és az elektromos ellenállás jele
18. Német és norvég autójel
19. Feltéve
20. Zalai helység
22. Francia divat!
27. A MOKÉP ÁLTAL FORGALMAZOTT AMERIKAI SCI–FI
28. Részben kuka!
30. ... tör; átveszi a vezetést
32. Erek!
33. Vissza: tűzálló edény
35. Norvég helységnév
37. Európai ország angol [redacted]
38. Germán főisten
39. Nátriumklorid
40. Szóösszetételekben repülő-, légi-
41. Latin üdvözlés
42. Elbocsátó
45. Kép...; monitor
46. Primo
48. Személyes névmás
50. Ld. vízsz. 17.
51. Görög betű
53. Némán gőzöl!
54. Spanyol folyó
56. Köpönyeg

FÜGGŐLEGES:

1. A MOKÉP ÁLTAL FORGALMAZOTT COLUMBIA FILM
2. Más, angolul
3. Őszi munkát végez a szőlőben
4. Szolmizációs hang
5. Egy németül
6. Elem márka
7. Integrált áramkör
8. Hangtalan este!
9. Félig laza!
10. Osztrák folyó
11. Kicsinyítő képző
12. Bartók rádió
13. Heves megyei táj
18. ... fekció; fertőtlenítés
21. Idegen női név
23. ... Árpád
24. Üdülőhely
25. Egyesült Államok
26. ... Mgtsz (Mohács)
29. Óhajtja
31. Ukrán [redacted]
34. Idegen férfinév
36. Gúnyos mosoly, angolul
39. Japán pénz
43. Líra egynemű!
44. Laboredény, régiesen
47. Kötőelem
49. Sejk fia
50. Most angolul
52. ... et labora!
55. Szolm. hang
56. Háziállat
57. Erbium vegyjele
58. Blokk határai!
59. Néma néma!

(A keresztrejtvényt RÁK BÉLA készítette)

SIKERLISTA

1. ÜVÖLTÉS színes, amerikai horror
2. MAXIMÁLIS TÚLHAJTÁS színes, amerikai sci-fi
3. KING KONG ÉL színes, amerikai sci-fi
4. KOMMANDÓ CSAPÁS színes, amerikai akciófilm
5. VÁMPÍROK VELENCÉBEN színes, olasz horror
6. HALÁLOS TELEFONHÍVÁS színes, amerikai krimi
7. EMMANUELLE II. színes, francia erotikus film
8. GOOD BYE EMMANUELLE színes, francia erotikus film
9. KEMÉNYFEJŰ színes, olasz kalandfilm
10. AJAKRÚZS színes, amerikai krimi
11. NINDZSÁK HARCA színes, japán kalandfilm
12. NYOLC SZAMURÁJ LEGENDÁJA színes, japán kalandfilm
13. ISHTÁR színes, amerikai vígjáték
14. LETŰNT IDŐK SZIGETE színes, angol kalandfilm
15. MESTERPILÓTA színes, angol háborús kalandfilm
16. SCHIMANSKY KELEPCÉBEN színes, NSZK krimi
17. HAGYMAFÖLD színes, amerikai bűnügyi film
18. ÉDES ÁLMOK színes, amerikai zenés film
19. A SZENT HEGY RABLÓI színes, amerikai kalandfilm
20. A SZERELEMBEN VESZTES színes, amerikai vígjáték

BOMBAJÓ KFT BOMBAJÓ KFT BOMBAJÓ KFT BOMBAJÓ

FEKETE FÉNY
VIDEOKAZETTA KÖLCSÖNZŐ
KAPOSVÁR, Honvéd u. 17. T.: 15-756

1. 48 ÓRA
2. AMERIKAI NINJA 3
3. AMERIKÁBA JÖTTEM
4. BŰNÖS ZÓNA
5. FEDŐNEVE KATONA
6. AKCIÓ JACKSON
7. SZELLEMIRTÓK II.
8. NAM ANGYALAI
9. REPÜLŐK, VONATOK ÉS AUTOMOBILOK
10. TŰZRÓKA
11. CYBORG
12. A BOSSZÚ BÖRTÖNÉBEN
13. BEVERLY HILLS-I ZSARU
14. BŐRFEJŰEK
15. EGYMÁS BŐRÉBEN

TELEVIDEO

1. **Magyar évszázadok I.–VII.** (sorozat a magyar történelemről)
2. **Az Aranycsapat mérkőzései**
3. **Denver, az utolsó Dinoszaurusz** (amerikai rajzfilmsorozat)
4. **Gálvölgyi paródiák**
5. **Nyugi-nyugi – Take It Easy** (Tahi Tóth László burleszk-filmjei)
6. **Rideg Sándor: Indul a bakterház**
7. **Másfélmillió lépés Magyarországon** (Rockenbauer Pál sorozata)
8. **Alakváltó** (amerikai rajzfilm)
9. **Az én kicsi pónim** (amerikai mesefilm)
10. **Kommandó** (amerikai rajzfilm)

1. **A PRÓBABABA Színes, szinkronizált amerikai vígjáték**
2. **HALÁLVADÁSZ Színes, szinkronizált amerikai akciófilm**
3. **ÓVAKODJ A HÖLGYTŐL Színes, szinkronizált amerikai vígjáték**
4. **SZINDBAD Színes, szinkronizált amerikai ifjúsági film**
5. **FORRÓ DRÓT Színes, szinkronizált amerikai erotikus krimi**
6. **TISZTELETBELI KONZUL Színes, szinkronizált amerikai filmdráma**
7. **VOLTRON Színes, szinkronizált amerikai sci-fi rajzfilm**
8. **ÜTKÖZETBEN ELTŰNT III Színes, szinkronizált amerikai akciófilm**
9. **A KASZKADŐR Színes, szinkronizált amerikai kalandfilm**
10. **AZ ÉLETMŰVÉSZ Színes, szinkronizált amerikai vígjáték**
11. **A SMARAGD ROMÁNCA Színes, szinkronizált amerikai kalandfilm**
12. **TÍZ KICSI INDIÁN Színes, szinkronizált amerikai krimi**
13. **IFJÚ LADY CHATTERLEY Színes, szinkronizált amerikai erotikus vígjáték**
14. **ZSOLDOSOK Színes, szinkronizált amerikai kalandfilm**
15. **KETTEN A HADSEREG ELLEN Színes, szinkronizált amerikai vígjáték**
16. **A HŐS ÉS A TERROR Színes, szinkronizált amerikai akciófilm**
17. **TÁVOL AZ OTTHON Színes, szinkronizált amerikai erotikus krimi**
18. **A PÁRDUCEMBER Színes, szinkronizált amerikai thriller**
19. **A NÍLUS GYÖNGYE Színes, szinkronizált amerikai kalandfilm**
20. **KÍSÉRTETEK NYARA Színes, szinkronizált amerikai dráma**

DUNA

NEMZETKÖZI FILM KFT

1. **Ikrek**
2. **Beverly Hills-i [redacted] I.**
3. **Krokodil Dundee II.**
4. **Beverly Hills-i zsaru II.**
5. **Az elveszett frigyláda fosztogatói**
6. **E. T. a földönkívüli**
7. **48 óra**
8. **Szellemes karácsony**
9. **Amerikába jöttem**
10. **Howard, [redacted] kacsa**
11. **Repülők, vonatok, automobilok**
12. **A cápa I.**
13. **Indiana Jones és a végzet temploma**
14. **Lopd el az eget!**
15. **A nagy kiruccanás**
16. **[redacted] legyőzte Al Caponét**
17. **Indiana Jones és az utolsó keresztes lovag**
18. **A keresztapa**
19. **Kínai negyed**
20. **Smokey és a Bandita**

FÉNYPONT

[redacted]

PÉCS

1. 48 óra
2. Amerikai ninja 3.
3. Amerikába jöttem
4. Halálfolyó
5. Cyborg
6. Vaklárma
7. A kickbox nagymestere
8. Ketten a hadsereg ellen
9. A hős és a terror
10. A tiltott dolgok
11. A bosszú börtönében
12. Lőj [redacted] vadászra
13. Éjféli leszámolás
14. Ütközetben eltűnt 3.
15. Beverly Hills-i zsaru II.
16. A tűzjáró
17. Brazíliai csábítások
18. A nagy kiruccanás
19. Szerelemre születtek
20. Szextett

VIDEOCÁPÁK

SZEGED

1. Tűzróka
2. Nindzsa Akadémia
3. A Játékszer
4. Zöldsapkások
5. A Nindzsa bosszúja
6. Karate kölyök II.
7. Vaklárma
8. A bosszú angyala
9. Bruce Lee a leopárd
10. Gyilkos ököl
11. Költözés
12. Legyőzhetetlenek
13. Életerő
14. Egymás bőrében
15. Smokey, a bandita
16. Foxy Lady 6.
17. Foxy Lady 7.
18. A férfifaló
19. A vég utáni idők
20. A vérkő

VIDEO DELIKAT

MINDEN NAP HAJNALTÓL ESTIG !

1. **A PÁRDUCEMBER**
2. **[redacted] HARDY MEGKÍSÉRTÉSE**
3. **A BÍRÓ ÉS [redacted] HÓHÉR**
4. **LŐJ [redacted] VADÁSZRA!**
5. **SZELLEMES KARÁCSONY**
6. **ÜTKÖZŐFUTAM**
7. **E. T. A FÖLDÖNKÍVÜLI**
8. **TÍZ KICSI INDIÁN**
9. **AMERIKAI NINJA 3.**
10. **BEVERLY HILLS-I ZSARU I–II.**
11. **VASKERESZT**
12. **SZERELEMRE SZÜLETTEK I–II.**
13. **REMO**
14. **AKI KIRÁLY AKART LENNI**
15. **AZ UTOLSÓ ÓVSZER**
16. **SZÉDÜLÉS**
17. **IKREK**
18. **MESÉK A KRIPTÁBÓL**
19. **AMERIKAI NINJA II.**
20. **AKIKET A FORRÓ SZENVEDÉLY HEVÍT**

A **video** magazin következő számának tartalmából:

A gazdám és egyéb állatfajták

Sutherland, a háromdimenziós antisztár

A tenger munkásai III.

Kalózkodás nyugaton

Az ellenállhatatlan Mickey Rourke

Az ex-Pink Floydos Roger Waters Fala

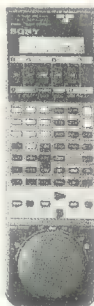
Trükkök trükkje

Sony SLV–474 VP

A Sony igen jó képminőségű mono VHS videómagnója, melynek különleges szolgáltatása az „Edit Monitor", ami azt jelenti, hogy egy képernyőn egyidőben jeleníthető meg a lejátszott kép és annak a szalagnak a „képe", amelyre a másolatot, illetve a vágást készíteni akarjuk. Ilyen készülék már létezett (sőt létezik) hazai piacon, szintén a Sony-tól; az SLV 402. Ennek sorbontása azonban kevesebbet nyújtott, mint az SLV–474 VP. További kényelmi plusz, hogy nemcsak a videómagnón, hanem a távvezérlőn is van *Shuttle* forgatógomb, ami egy könnyed tekeréssel lehetővé teszi a kívánt rész megkeresését és pontos beállítását. A mechanika gyorsindítású, a sávkövetés „Intelligent Auto Tracking" rendszerű, vagyis automatikusan ráállt a sávhelyzet a legoptimálisabb képminőségre. E készüléken is alkalmaztak automatikus fejtisztítást. Áttekinthető és jól kezelhető a programozása, és lehetőség van LP üzemre is, igen jó minőségben.

Úgy tűnik, többet időztünk el a Sony kínálatánál, ami talán bocsánatos bűn. A videótechnikában szuperlatívuszokat jelentő japán cég ismét több érdekességet, csúcskészüléket mutatott be. Ezekre már csak azért is érdemes egy-egy pillantást vetni, mert társaik egyre határozottabban kezdenek helyet követelni a hazai kínálatban is.

ÚJDONSÁGOK A KÖLNI PHOTOKINÁRÓL II.

Sony CCD–V 5000 E

Ez a vállkamera 3,3 kg-os tömegével, nyugodt zoomjával biztos és remegésmentes *svenkeléseket* biztosít. A Sony olyan digitális tárolókat alkalmazott, amelyek képesek a Video Hi8 rendszer kiváló minőségű képeinek tárolására és ezáltal az effektusok sokféleségével a felhasználónak lehetőséget nyújt produkciójának tökéletesebbé tételére. A CCD–V 5000 Hi 8 rendszerben dolgozik, a kép valóban éles és kontrasztgazdag, a vízszintes felbontás több mint 400 sor, a színek is teltek és ragyogóak. A hang természetesen FM rendszerben rögzített HiFi sztereo, kiegészítve a digitális PCM sztereó sávval is, mely hang utómunkálatoknál nyújt széles variációs lehetőséget.

A CCD–V 5000 a professzionális technikából átcsempészett Time Base Correctorral is rendelkezik, mely képes korrigálni a szín és világosságjel közötti futási idő különbségeket, és minimalizálja a Jitter hibát, vagyis a függőleges vonalak csipkézettségét. További különlegesség a DNR, vagyis a digitális zajelnyomás. A CCD 495000 képelemből áll, az objektív fényereje 1: 1,4, a fókusz 11–88 mm-es, vagyis a zoom 8-szoros, és van természetesen makró állása is. A fehéregyensúly állítás lehet automatikus és manuális, van továbbá úsztatási lehetőség is. A zársebesség 1/10000 mp-ig változtatható.

Panasonic NV–SI

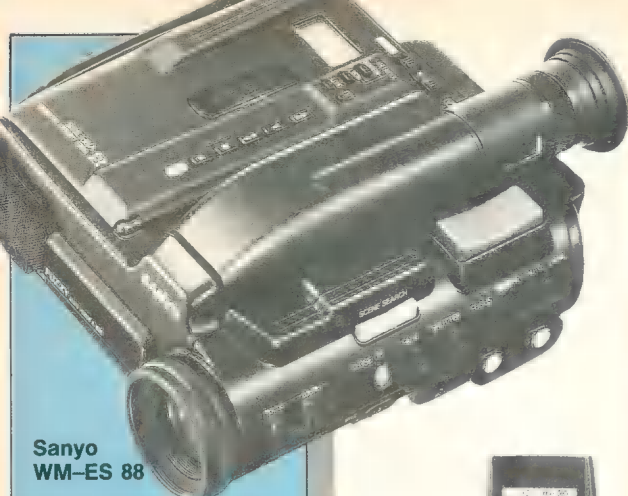
A Panasonic piackutatása szerint a vásárlók közel háromnegyede minél egyszerűbben kezelhető, könnyű, félkézzel is stabilan működtethető kamkordert szeretne, és majdnem 90% fél a képek beremegésétől.

Az NV–SI-nek három olyan lényeges tulajdonsága van, mely ezekre a félelmekre ad megnyugtató választ.

Az első tulajdonság a kis méret és tömeg – ez utóbbi csupán 790 gramm. Ugyanakkor az új Panasonic-modell rendelkezik minden olyan szolgáltatással, amellyel a konvencionális kamkorderek, ám a digitális technikának köszönhetően újszerű digitális hatások is elérhetők vele. Az NV–SI digitális képstabilizálóval rendelkezik, amely csökkenti a remegős képsorok számát, ami a könnyű kamkordereknél minden óvatosság ellenére előfordulhat. Ezt az elektronikát először alkalmazzák a kommersz készülékeknél.

A lencserendszer is változott, a korábbi 1/2 collos méretről 1/3 collra, amely szintén 1/3-as CCD képezi le a felveendő témát. A lencse fényereje 1,4-es, 6,7–40 mm-es fókusszal.

A fő érdekesség azonban a digitális képstabilizátor, amely felismeri az esetleges kameraberezgést, és kompenzálja a képremegést.

Sanyo WM–ES 88

Ez a sajátos formatervezésű tok egy 8 mm-es kamkordert rejt. A legtöbb kamkorder-felvétel két kézzel készül a remegés megakadályozása érdekében. A vízszintes formatervezésű felvevőt könnyebb kézben tartani, és helykihasználása is jobb. A kezelőgombok könnyen hozzáférhetőek, a készülék nyakba akasztható, így könnyebb a vitele, gyorsan kézbekapható, éppúgy, mint a távcső, vagy a fényképezőgép.

Az előlapon egy piros felirat látható, mely a Fuzzy logika szerinti autofókusz- és írisz-szabályozási technikára utal. A Fuzzy computer-logika egy olyan feldolgozási módszer, mely nem számszerű értékekkel van meghatározva, hanem hasonlóan az emberi szem tulajdonságaihoz, ingerkeltéséhez, megítélésen alapul. A kép 64 részre van osztva és e részletek kontraszt és fényviszonyait ellenőrzi az elektronika, mely az adatok kiértékelése alapján vezérli a fókusz és az írisz beállítását. A háttérfény változása esetén is gyors és nagyon jó az alkalmazkodása a beállásnak. Zoomja változtatható sebességű, 6-szoros, zársebessége a normál állástól 1/4000 mp értékig 6 fokozatban állítható, lehetőség van beúsztatásra és a készülék infrafényű távvezérlővel is működtethető.

Sanyo VHR–S700 G

„Midmount" a neve annak az új koncepciónak, amit a Sanyo a VHR–S 700G típusú modellnél a technikai felépítésben alkalmazott. (ugyanez a modell Fisher név alatt, FVS–P 495 HV típusjelzéssel is kapható).

A fejlesztés alapgondolata az a cél volt, hogy egy lehetőleg rezonanciamentes chassis-t építsenek, és ezzel is javítsák a video-képek minőségét. Ennek érdekében az egyébként aszimmetrikusan elhelyezkedő meghajtórészt most a készülék chassisának közepére helyezték el.

Ezzel az új felépítéssel a Sanyo konstruktőrei szerint optimalizálható a berezgési csillapítás.

- eredményesen csillapíthatók akár a meghajtórésztől, akár a kívülről jövő vibrációk és rezgések,
- a készülék alkatrészeit a középen elhelyezett meghajtórész köré lehet elhelyezni, ami csökkenti a videomagnó saját zaját és zörejeit,
- érezhetően csökkenteni lehet a „jitter"-ként ismert képinstabilitást, ami a sorok elcsúszásában, csipkézettségben jelentkezik.

Ezzel egyidőben változások történtek a szalagvezetésben is, éspedig egy-egy újabb csillapító görgő alkalmazásával, ami tovább redukálta a jitter-hibákat.

További olyan áramköri megoldásokat is alkalmaztak a Super VHS magnónál, melyek a világosság színjelek jobb fázistartását eredményezték, így jobb a színvisszaadás.

Sony KV–D 3431 D

A Sony nagyképernyős televíziócsaládjának új tagja. Méretei monitorformájával együtt is impozánsak, képcsöve 86 cm-es átlójú. Képminősége a Sony Black Trinitron Plus képcsőtípusának eredményeképpen tovább javult. A felbontás, a képelemek rajzolása, a finom részletek megkülönböztethetősége a jó TV-képhez szokott néző szemét is meglepi. A Black Trinitron Plus lelke egy-egy különleges kapcsolás, a Digital–PAL–Comb–Filter, ami a fekete-fehér jelek (vagyis a világosságjelek) és a színjelek tiszta szétválasztásáról gondoskodik. Ezeket a jeleket mintegy szétfésülik, s így e technika megszünteti a zavaró színmoarét. További szolgáltatás a PIP üzemmód. A főképbe maximum négy tv-kép, vagy három videó-kép hívható be, sajátosság – s a kényelmi funkció így válik teljessé – hogy a KV–D 3431 D-nek két önálló tunerje is van.

Keres-kínál

Rovatunkban ingyen teszszük közzé magánszemélyek 100 szótagnál nem hosszabb szövegű hirdetéseit. Felhívjuk a Kedves Olvasó figyelmét, hogy e rovatban nem áll módunkban közölni olyan hirdetéseket, amelyben megvételre ajánlanak, vagy díjazás ellenében keresnek szerzői jogvédelem alatt álló műsorokat.

■ ALBA 500-as műholdvevő berendezés kezelési utasításának magyar nyelvű fordítását 200 forintért átadom.
Molnár Tibor, 5530 Vésztő, Eötvös u. 4/a.

■ Grundig 611 TXT típusú távkapcsoló (TV–Videóhoz egyaránt használható) eladó! Ár megegyezés szerint!
Hajdú Lajos,
4100 Berettyóújfalu,
Bessenyei u. 9. I/4.

■ Új, 1 év garanciával Daewoo videó rekorderek eladók 25 500 forintért. Ugyanitt SKC E 180 videókazetták gyári, bontatlan csomagolásban 300,–Ft/db áron eladók. Postai utánvéttel is.
Szekszárdi Ferenc, 2145 Kerepestarcsa, Esze Tamás u. 9.

■ C–64 computer + 1541/C disk–drive + magnó + 90 db floppy és 14 db kazetta játék és felhasználói programokkal (pl. videóújság készítő) + 10 könyv- + joystick eladó. Irányár: 40 ezer forint.
Érdeklődni lehet: Tátrai László, 2481 Velence, Bocskai u. 4/B.

■ TV állványok és asztalok (videókazetták tárolására is alkalmas) a legkülönfélébb színekben és méretekben nyugati színvonalon 6 000–15 000 forintig megrendelhetők.
Kovács Tibor kézműves faszobrász kisiparos 10–18h-ig Eger, Bartalos Gy. u. 10., 18h után: Eger, Faiskola u. 6. 3300

■ Eladnám vagy Panasonic NV–J35-re cserélném új Hitachi M 747-es videómat, különbözettel. Szolgáltatásai: 4 fejes, SP–LP, Audiódnb, NTSC-lejátszás, beépített karaktergenerátor, 10 féle TV-hez és 2 videóhoz alkalmas távszabályozó, VHS-index kereső. Ár megegyezés szerint.
Vadon József, Budapest, XI., Irinyi J. u. 9–11

■ Vállalkozót keresek, aki Amerikából kapott videókazettáimat át tudná másolni. A filmfelvétel egy családi rendezvényt örökít meg. A másoláshoz NTSC rendszer szükséges.
Bíró Sándorné, Lábod, Hosszúfalvi u. 128. 7551

BÖNGÉSZŐ

E rovatunkban hónapról-hónapra a nyugat-európai piac értékítéletét mutatjuk be. Az elmúlt néhány hónapban kevesebb látványos készülék robbant be a piacra, ám megfigyelhető, hogy a mono videómagnók háttérbe szorulnak az egyre több érdekességet nyújtó közszükségleti elektronika világában.

Az általunk korábban tesztelt, és a hazai piacon megjelent készülékek sem fedezhetők fel a stuttgarti „Video" magazin táblázataiban, ez azonban nem is meglepő, figyelembe véve az európai piac igen nagy kínálatát.

Ezzel együtt egyáltalán nem érdektelen a táblázat tanulmányozása. Több olyan készülékkel találkozhatunk, mely egy-egy hazai forgalmazó kínálatában ha kisebb darabszámban is, de megtalálható. Ilyen például az S–VHS videók között a Panasonoc NV–FS 100, vagy a JVC HR–S

Típus	Rendszer	Ár/DM	Kép	Hang	Szolgáltatás	Felszereltség	Összes pontsz.	A magazin minősítése
Szuper VHS és Hi8-as készülékek								
Grundig VS 680	S–VHS	4000	39	18	15	7	79	kiváló
Panasonic NV–FS 100 VFT	S–VHS	3400	38	17	16	6	77	kiváló
Sony EV–S1000 E	Hi8	3000	38	17	16	6	77	kiváló
Blaupunkt RTV–920	S–VHS	3000	28	17	15	6	76	kiváló
Panasonic NV–FS 100	S–VHS	3000	38	17	15	6	76	kiváló
JVC HR–S5500 EG	S–VHS	3000	37	18	15	6	76	kiváló
Blaupunkt RTV–910	S–VHS	2500	38	18	15	5	75	kiváló
JVC HR–S5000 EG	S–VHS	3300	37	18	15	5	75	kiváló
MITSUBISHI HS–E70	S–VHS	3000	37	18	15	5	75	kiváló
Panasonic NV–FS1	S–VHS	2500	37	18	14	5	74	kiváló
Sharp VC–S1000	S–VHS	3000	38	18	14	4	74	kiváló
Hitachi VT–S85	S–VHS	3000	37	18	14	4	73	kiváló
Philips VR 6948	S–VHS	3000	38	18	13	4	73	kiváló
SABA VR 6480	S–VHS	3100	37	18	13	5	73	kiváló
Telefunken A1200	S–VHS	3000	37	18	14	4	73	kiváló
Nordmende V 5000S	S–VHS	2990	37	18	14	4	73	kiváló
Loewe OC 650 H	S–VHS	2500	37	18	13	4	72	kiváló
Akai VS–S99 EOG	S–VHS	3000	35	18	13	5	71	kiváló
ITT Nokia VR–3799	S–VHS	3000	36	17	14	4	71	kiváló
Sanyo VHR–D4980 G	S–VHS	3000	35	17	14	4	70	jó
Siemens FM 619	S–VHS	3000	36	17	13	4	70	jó

Típus	Rendszer	Ár/DM	Kép	Hang	Szolgál-tatás	Felsze-reltség	Összes pontsz.	A magazin minősítése
Mono képmagnók								
Akai VS–467EOG–V	VHS	1200	30	11	15	4	60	jó
Panasonic NV–L28	VHS	1700	31	11	14	4	60	jó
Akai VS–3811 Top	VHS	1650	30	11	14	4	59	közepes
Grundig VS 550	VHS	1900	30	13	13	3	59	közepes
Mitsubishi HS–E20	VHS	1300	32	11	13	3	59	közepes
Mitsubishi HS–E30	VHS	1400	32	11	13	3	59	közepes
Philips VR 6880	VHS	2000	32	11	13	3	59	közepes
Blaupunkt RTV–535	VHS	1000	3[illegible]	11	14	3	58	közepes
ITT Nokia VR 3929	VHS	1150	33	11	13	1	58	közepes
JVC HR–D700	VHS	1600	31	11	12	4	58	közepes
Mitsubishi HS–E21	VHS	1300	31	11	13	3	58	közepes
Panasonic NV–J30	VHS	1000	31	11	14	3	58	közepes
Panasonic NV–L20	VHS	1200	31	11	14	2	58	közepes
Philips VR 6291	VHS	1050	32	11	14	1	58	közepes
Philips VR 6285	VHS	1200	32	11	13	2	58	közepes
Fisher FVH–P310KV	VHS	1100	32	11	12	2	57	közepes
Mitsubushi HS–E10	VHS	1200	32	11	12	2	57	közepes
Nordmende V100V	VHS	1300	29	11	14	3	57	közepes
Philips VR 6180	VHS	1050	32	11	13	1	57	közepes
Sanyo VHR–5200G	VHS	1100	32	11	12	2	57	közepes
Sharp VC–810G	VHS	1900	30	11	13	3	57	közepes
Siemens FM 603	VHS	1200	31	11	13	2	57	közepes
Sony SLV–402	VHS	1600	29	11	14	3	57	közepes
Telefunken A935SV	VHS	1100	28	9	16	4	57	közepes
Fisher FVH–P210KV	VHS	1200	31	11	12	2	56	közepes
Loewe 0C635M	VHS	1300	31	10	12	3	56	közepes
Sanyo VHR–4300	VHS	1300	31	11	12	2	56	közepes
Toshiba V300	VHS	1250	29	11	14	2	56	közepes
Grundig VS 610VT	VHS	1250	31	11	11	2	55	közepes
JVC HR–D600EG	VHS	1200	29	11	13	2	55	közepes
Sharp VC–A605	VHS	1400	30	11	12	2	55	közepes
Sharp VC–T410	VHS	1100	29	11	13	2	55	közepes

5500 E, melyek kb. 160 ezer forintba kerülnek, de figyelembe véve a vámot és a hazai garanciális szempontokat, valamint azt, hogy ki hogyan számolja a márkát, úgy tűnik, hogy itthon sem drágábbak ezek a készülékek.

A mono videómagnók között már majd egy tucat található, mely a hazai kirakatokban is kelleti magát. S hogy az előbbi állításunkat támasszuk alá, az NVJ J 30 kinti ára 1000 DM míg itthon áthangolva kb. 40 ezerért elérhető. Ezt a kategóriát indokolatlannak látjuk magánimport útján beszerezni.

Azoknak pedig, akik kamkorder-felvételeik . utólagos vágását, szerkesztését maguk végzik, továbbra is ajánlani tudjuk a Sony SLV 402-es editáló magnóját. Ezt ugyan 70 ezer forint körüli áron láttuk itthon, nem tagadhatjuk, képminőségétől korábbi tesztünkben (89/10-es szám) egy kicsivel többet vártunk, de repülő törlőfeje, három bemenete. digitális képfeldolgozása vitathatatlanul sok praktikumot nyújt.

MEGLÁTNI ÉS MEGSZERETNI

A legtöbb férfi számára a nőkről alkotott első benyomás – a külső megjelenés – döntő fontosságú: a vállakra omló hajzuhatag, az érzéki száj, a kivillanó combok látványa. Az őrjítő szőkeség. A karcsú alak és a tökéletes idomok. Amerika ezerszámra termeli ki a férfiszem követelményeinek megfelelő, bombasztikus megjelenésű szépségeket. Az igazán nehéz feladat tehát nem közéjük bekerülni, hanem közülük kiemelkedni. Nagyon keveseknek, csak a legnagyobbaknak adatik meg ez. Kim Basinger közéjük tartozik. Meglátni és megszeretni egy pillanat műve volt.

A Georgia állambeli Athensben lakó Basinger-család körül állandóan ott sündörögtek a srácok. Nem minden ok nélkül. Öt csinosabbnál csinosabb lányuk volt, közülük Kim a középső. Ereikben svéd, német és csiroki indián ősöktől származó vér csörgedezett. Az 1953. december 8-án született Kim ugyan kicsit kilógott a sorból, meglehetősen visszahúzódó természetű volt, csak tanárai bíztatására kapott kedvet az iskolai ünnepélyeken, megemlékezéseken való szerepléshez. A gátlásosságát azonban hamarosan sikerült annyira feloldania, hogy benevezett a helyi szépségversenyekre is, ahol harmadik nekifutásra – alig 16 évesen – az első helyen végzett. *„Pedig sohasem én voltam a legcsinosabb a családban, hanem a nővérem"* – *emlékezett vissza Kim az indulásra.*

A szépségkirálynői korona bár sohasem garancia, de mindig jó ajánlólevél a sikerhez, a boldoguláshoz. Ahogyan az ilyenkor illik, Kim is megkapta a (szokásos) reklámajánlatokat: fotómodell lett. S ahogyan az már lenni szokott, a kisváros lehetőségei egyre inkább korlátot jelentettek számára, ő ennél többet akart, többre vágyott. Hírnévre, New Yorkra.

Keresett név lett a szakmában. A legnagyobb kozmetikai cégek – a Breck, a Revlon, a Clairol, a Maybelline és mások – hordozták a tenyerükön. Egy idő után mégis megcsömörlött. „Nehéz munka volt a modellfotózás és egyáltalán nem elégített ki. Csak szépnek lenni, unalmas feladat." – mondta erről az időszakról.

A következő állomás – logikus módon – csak Hollywood lehetett. A Basinger-lány tehát áttette székhelyét Kaliforniába, s nem is kellett sokáig kilincselnie a stúdióknál. Első szerepét 1977-ben, *A kutya és a macska* című tv-filmben kapta. Hamarosan ismert és kedvelt alakja lett a televíziós produkcióknak. Kisebb-nagyobb

Először is új oldaláról mutatkozott be. Szerepet vállalt a népszerű komédiákat forgató Blake Edwardsnak *A férfi, aki szerette a nőket* (1983) című filmjében, majd ugyancsak a humorban való jártasságát csillogtatta meg a Barry Levinson-féle *A természeti*ben. (1984). Később sem maradt hűtlen a vígjátékokhoz, komédiákhoz, 1987-ben például

szerepek követték egymást, köztük ■ tv-korszakának talán legemlékezetesebb darabja, ■ lebilincselő James Jones-regény, a *Most és mindörökké* kiváló képernyőadaptációja. Ebben Lorene, a Hawaiiba szakadt prostituált szerepében először rázta meg magát Basinger, bizonyítva azt, hogy ■ csábos külseje nem üres máz csupán, a felszín alatt tehetség is lappang.

A tv-ből azután egyenes út vezetett az álomgyárakba. 1981-ben, David Greene rendezőtől megkapta az első filmfőszerepét a Texasi élet című moziban, az ismert sztár, Jan-Michael Vincent oldalán. Ezt követte Charlton Heston családi vállalkozásban forgatott westernje, az *Aranyláz* (1982). Bár kétségtelen, hogy ezek a filmek nem tartoznak a filmművészet örökbecsű darabjai közé, arra mégis jók voltak, hogy Basinger ■ nagy sztárok partnereként felhívja magára a közönség figyelmét.

Az „előjátékok” után ■ *Sohase mondd, hogy sohase* (1983) című James Bond-moziban avatták Basingert a filmvászon egyik új királynőjévé. *„Igaz, maga a film szörnyű élmény volt, de Sean Connery szédületesen tudott csókolni”* –emlékezett vissza Kim a forgatásra. Bond-lányként, isteni divaként – az amerikai mozitulajdonosok szövetsége „alakításáért” megválasztotta az év színésznőjének – már megadatott neki, hogy saját maga válogassa meg szerepeit.

újra összeállt ■ Basinger-Edvards csapat, hogy sikerre vigye a fergeteges tempójú *Nem látni és megszeretni* című bolondságot, amely az év egyik legsikeresebb produkciójának bizonyult. Egy évre rá pedig ugyancsak ő volt Dan Aykroyd leányának mostohája a Marsról, akinek a kötelességtudatát háttérbe szorítja ■ földi érzelmek megismerése.

Ám Basinger mégsem a filmek anyagi és erkölcsi sikere révén lett igazán híres (hírhedt) a szakmában. A pejoratív jelzőt sokkal inkább annak a *9 és 1/2 hét*nek köszönheti, amelyet Mickey Rourke oldalán szeretkezett végig az utcán, liftben, konyhában, vagy – mily konzervativizmus – az ágyban. Meg kell hagyni, Kim már ■ kezdet kezdetétől utálta a forgatókönyvet, erőszakosnak és gusztustalannak találta. Mindez persze nem akadályozta meg abban, hogy eljátssza a főszerepet, amely szerinte kihívás volt a képességei ellen, s emberileg is ►

komoly próbára tette. Nos, Kim képességei nem szenvedtek csorbát, egyszerűen tényleg fantasztikus volt, (Rourke mellett) férfinézők millióit ajzotta fel, s kergette az őrületbe pusztán a megjelenésével. Amikor pedig vetkőzni kezdett...

„A próbát kiálltam, de lelkileg teljesen összeomlottam, fél évig csak pszichológusokhoz jártam a felvételek után." – mondta két hónapjáról ■ színésznő. Miután Basinger kellően föllendítette ■ mozitulajdonosok, a pszichoanalitikusok és a szexológusok forgalmát, a felhalmozott feszültségeit Robert Altman hasonló stílusú, ám jóval visszafogottabb filmjében, *A szerelem bolondjá*ban (1985) vezette le.

Néhány jelentős sztárral (például Richard Gerével), illetve alkotóval (például Robert Benton) forgatott kevésbé jelentős film után (*Nincs kegyelem,* illetve *Bízzál bennem*) újra felragyogott Kim csillaga. Amikor a *Batman* (1988) női főszerepére kiszemelt Darryl Hannah-t kisebb baleset érte a próbafelvételek során, Tim Burton rendező neki kínálta fel a Denevérember kedvese, Vicki Vale szerepét. S Basinger eljátszotta az anti 9 és 1/2 hetét; bár érzelmes szálak fűzik Bruce Wayne-hoz, ■ kétlaki komicshőshöz, vonzza és izgatja a jóképű és ügyes férfi, valójában – hiszen nem lehet átlépni a műfaj szabta határvonalat – egy beteljesületlen plátói szerelem szenvedő alanya. Így, bár a denevérszárnyas fejvadásszal nem sikerült dűlőre jutnia, mégsem telt haszontalanul az idő, hiszen *„olyan érzés volt a Batmanben szerepelni, mintha egy szürrealista festményben lettem volna".*

A filmvásznon igencsak mozgalmas életet élő Basin ger a hétköznapokban példás családi életet él. 8 és 1/2 évig volt együtt Ron Britton maszkmesterrel, akitől 1989-ben vált el, azóta csak a kutyáinak, macskáinak, pónilovainak, madarainak és a férfiaknak szenteli minden idejét. (Állítólag ebben ■ sorrendben!) Közben azért megjelentette a saját szerzeményeit bemutató rock lemezét, egy önálló verseskötetet, s többedmagával megvásárolt egy középnyugati kisvárost.

KIM BASINGER FILMJEI:

A kutya és a macska (Dog and Cat, 1977 TV)
Kísértet a 401-es járaton (The Ghost of Flight 401, 1977 TV) r: Steven Stern és Bob Rosenbaum
Katie (Katie: Portrait of a Centerfold, 1978 TV)
Most és mindörökké (From Here to Eternity, 1980 TV-sorozat) r: Buzz Kulik (TV) Gyilkos öröm (Killjoy, 1981 TV)
Texasi élet (Hard Country, 1981) R: David Greene (TV)
Aranyláz (Mother Lode, 1982) R: Charlton Heston
Sohase mondd, hogy sohase (Never Say Never Again, 1983 GB–USA) r: Irvin Kershner
A férfi, aki szerette a nőket (The Man Who Loved Women, 1983) r: Blake Edwards (InterVideo)
A természeti (The Natural, 1984) r: Barry Levinson
9 és 1/2 hét (Nine 1/2 Weeks, 1985) r: Adrian Lyne (bemutatott)
A szerelem bolondja (Fool for Love, 1985) r: Robert Altman
Nincs kegyelem (No Mercy, 1986) r: Richard Pearce (bemutatott)
Bízzál bennem (Nadina, 1987) r: Robert Benton (bemutatott)
Nem látni és megszeretni (Blinc Date, 1987) r: Blake Edwards (bemutatott)
Marslakó a mostohám (My Stepmother Is an Alien, 1988) r: Richard Benjamin (bemutatott)
Batman – Denevérember (Batman, 1988) r: Tim Burton (bemutatott)
Bíbor eső 2. – A Graffiti Bridge (Purpl■ Rain 2. – Graffiti Bridge, 1990)

Kim Basinger napjaink egyik legnagyobb, ■ legkelendőbb sztárjainak egyike. Ez már csak azért is érdekes, mivel – mint tudjuk – a '80-as évek Hollywoodja nem kápráztatja el jobbnál jobb szerepekkel a színésznőket. A Schwarzenegger és Stallone-féle muszklimiskák, s az akciófilmek uralják a vásznat, amelyek nem feltétlenül igénylik a női társaságot. Éppen ezért minden elismerést megérdemel Basinger teljesítménye, aki talpon tudott maradni a farkasok és kutyák között.

SZILÁGYI G. GÁBOR

SZERKESZTI: CSÖRÖGI ISTVÁN

Hírözön

WHITNEY HOUSTON

SZŰZ CSILLAGOK

Szűznek nevezik Amrikában azokat a filmsztárokat, akik még egyetlen kereskedelmi reklámhoz sem adták jól csengő nevüket, sem közkedvelt és világszerte ismert ábrázatukat. Nyilván, mert nem akarják tekintélyüket és kialakult imageüket holmi mosóporokért kockára tenni. Japán azonban messze van, s az amerikai közönséget nem befolyásolja az ottani szereplés. Annál inkább a japánokat. Ezért a nagy társaságok minden pénzt megadnak, hogy árujukat egy hollywoodi csillag nevével fémjelezzék. Köztudomású, hogy Eddie Murphy 3 millió dollárt tett zsebre a Toyota reklámozásáért. Woody Allen még 1982-ben adta nevét a japán Seibu üzlethálózat újévköszöntő reklámjához.

Érdemes végigböngészni, ki mihez adta el nevét:

Sylvester Stallone – Ito (sonka)
Kevin Costner – Suntory Whisky
Charlie Sheen – Tokyo Gas (olajcég)
Paul Newman – Fuji Bank (hitelkártya)
Mickey Rourke – Daihatsu Charade (autó) Suntory Whisky
Sigourney Weaver – Nippon Steel társaság (acélszerszámok)
Arnold Schwarzenegger – Nissia száraztészták
John McEnroe és felesége, Tatum O'Neal – Assess fogkrém
Rob Lowe – Suzuki (autó)
Gene Hackman – Kirin Dry (sör)
Whitney Houston – Sanyo (Hi-Fi berendezések)
George Lucas – Panasonic (szórakoztató elektronika)

Hírözön

MADONNA LENCSEVÉGEN

Madonna – talán épp a Dick Tracy sikerén felbuzdulva – újabb filmszerepekre készül. Joel Schmacher (az „Egyenesen át" rendezője) vezetésével a „Léda és a Hattyú" című akciófilmben Demi Moore-ral forgat majd a Warner-nél. Egyes források szerint Warren Beatty-vel is tervez egy újabb filmet, s Woody Allen legújabb produkciójában is vállalt egy szerepet.

AMERIKA KONTRA EURÓPA?

Amerika gazdasági problémákkal küzd, miközben szórakoztatóipara, elsősorban a hollywoodi filmipar, soha nem tapasztalt virágzásnak indult. Nem túlzás azt állítani, hogy az Egyesült Államok legjövedelmezőbb exportcikke a hollywoodi álom. Ebbe az iparágba most egy merész francia cég, a dinamikusan terjeszkedő Canal Plus is befektetni készül. A hír már csak azért is figyelemre méltó, mert az eddigi jelek szerint, a majdan egyesülő Európa éppen Amerika-ellenes törvényeket kíván hozni, a hollywoodi dömpinget megszüntetendő. Ilyen körülmények között meglepő, hogy egy európai filmes-televíziós társaság a tendenciának fittyet hányva épp az egyik legagresszívebb politikájú céggel, a *Carolco*val szövetkezik. Egyébként az ó-kontinens rendezői sajátos fegyvereikkel már rég felvették a harcot az amerikai moziiparral: az utóbbi évek legnagyobb sikerfilmjét európai származású rendezők (Paul Verhoeven, Renny Harlin) készítették. Már csak az a kérdés, vajon Hollywood falta-e fel őket vagy ők kebelezték-e be Hollywoodot?

MEL GIBSON VILLÁMHÁBORÚJA

A kaliforniai Modesto városában egy nyilvános partin Mel Gibson többször is megkérte a helybéli újság fotóriporterét, hogy ne fotózza vakuval közvetlen közelről. Amikor a buzgó fényképész már harmadszor villantott a neves sztár arcába, az megelégelte a dolgot: kikapta a fotós kezéből a drága szerszámot és behajította az úszómedencébe. Hirtelen haragját megbánva az ausztrál filmcsillag rögtön bocsánatot is kért és a helyszínen kifizette az okozott kárt...

OLIMPIAI ELŐZETES

Elővételben elkelt az 1992-es Nyári Olimpiai Játékok videóforgalmazási joga. Az USA legnagyobb videovállalata, a Blockbuster Entertainment néhány hónappal az olimpia befejezése után öt kazettából álló sorozaton fogja árusítani a sportesemény legemlékezetesebb pillanatait.

BERLINI BÓVLIUTCA

Nem örülnek a lengyelek a német egyesítésnek. Csalódottságuk oka, hogy ezután csak vízummal mehetnek át Berlinbe, s így nehezebben tudják beszerezni a forgalmi adó értékével csökkentett árú videómagnókat, melyeket aztán otthon jó pénzért értékesíthettek. A Kantstrasse árusait is érzékenyen érinti a lengyel kuncsaftok elmaradásából fakadó forgalomkiesés. Mégis reménykednek, nemsokára jönnek az oroszok és egyéb szovjet nációk.

A Kantstrasse a Fal ledőlte után vált a kispénzű keletiek mekkájává. Egyik napról a másikra nyíltak az új üzletek: arabok, afrikaiak, és bevándorolt lengyelek vállalkoztak olyan ismeretlen „márkák" közvetítésére, mint amilyen a Zen, Flower, Kitt, DHV stb. A németországi 14 százalékos forgalmi adó és az ázsiai importárukra kivetett 43 százalék védővám levonása után valóben filléres áron lett elérhető a szórakoztató elekronika az idelátogató bevásárló–túristák számára. A vízumkötelezettség azonban megakasztotta ezt az áradatot. Az újabb roham bekövetkeztéig a bóvlinegyed leglelkesebb látogatói a Németországban már valóban csak ideiglenesen állomásozó szovjet hadsereg katonái, akik szerény zsoldjukat kemény valutában kapják.

TETOVÁLT SZERELEM

Az „Egyenesen át" című film forgatása közben Donald Sutherland fia, Kiefer Sutherland és filmbeli partnere (a Pretty Woman, Micsoda nő!-ből közkedvelt) Julia Roberts olyannyira összemelegedtek, hogy szerelmük jeleként kis páros szivet tetováltattak bal vállukra a forgatás után. Ki tudja melyik tart majd tovább: a tetoválás, vagy a szerelem?

A VARIETY A REFERENSRŐL

„Magándetektívek a magyar videókalózok nyomában" – címmel terjedelmes cikket közölt nemrég a világ egyik legtekintélyesebb filmes szaklapja, a Variety. Miután a hivatalos szervek törvényi szabályozás híján tehetetlenek, négy magyar forgalmazó magánnyomozókat kért fel a szükséges információk beszerzésére. A magyar legális videóüzlet éves forgalma körülbelül 1 milliárd forint, míg a feketepiac 1,5–2 milliárdot tesz zsebre, adózatlanul – legalábbis a szaklap szerint. A Variety nyilvánvalóan a Szabó László vezette Referens Kft-ra utalt.

HÍRES ZENÉSZEK ÖLTÖZŐJE

Amerikai videóproducerek olyan archív felvételeket keresnek, melyek a hetvenes években illetve a nyolcvanas évek elején, a legnevezetesebb rockkoncertek színfalai mögött készültek. A „Backstage" sorozat első darabjain Frank Zappa és a Talking Heads látható és hallható.

PÓKOK

Valamiféle ősi iszonyat, ismeretlen mélységekből előtörő félelem hálóz be mindannyiunkat, ha pókot látunk. Vajon honnan ered ez az engesztelhetetlen ellenérzés? Miért ruházzuk fel szinte valamennyi horrorfilm idegen lényét éppen a pókszabásúak külsejével?

Vannak elméletek, melyek szerint maga ■ pók alakja vált ki az emberben bénító félelemérzetet. Feltehetően az ősidők hajnalán pókhoz hasonló küllemű lények riogathatták vagy éppen fenyegethették eleinket. Azóta ■ pókok megváltoztak, már nem jelentenek veszélyt ■ emberre (30 ezer fajtájukból csak tíznek csípése lehet ártalmas), ám mi mégis megborzongunk láttukon. Egyesek szabályosan rosszul is lesznek, ha pókot látnak – ezt a betegséget nevezik görögös kifejezéssel „arachmophobiá"-nak. (arachm = pók, phobia = félelem)

A Disney stúdiók legújabb leányvállalatának, ■ Hollywood Picturesnek legelső filmje épp ezt a furcsa címet viseli: Arachmophobia. Különös pikantériának tűnik, hogy a kedves kis rajzfilmjeiről és más történeteiről ismert cég most horrorfilmmel rukkol elő. Még különösebb azonban, hogy akik megnézik a produktumot, maguk sem tudják, hogy vígjátékot vagy hátborzongató thrillert láttak-e. A film műfaja meghatározhatatlan. Készítői szándékai szerint az élmény ■ Arachmophobia nézése közben hullámvasúthoz hasonlatos: hol a fetrengő kacagás csúcsaira emelkedünk, hol pedig ■ félelem szakadékaiba zuhanunk.

AZ ERNYŐN

Az első képsorok mindjárt egy szakadékból indulnak, ■ venezuelai őserdő rengetegéből. Egy rovartani kutatócsoport mindenféle ismeretlen fajokra vadászik a dzsungelben. A cserkészés igen jól, talán túl jól sikerül. Találnak egy halálos marású, különleges pókfajt, melynek egy véletlenül élve maradt példánya eljut egy kaliforniai kisvárosba, Canaimába. Ott befészkeli magát egy pókiszonyban szenvedő orvos pajtájába, ahol egy aprócska házipókkal nászt ülvén, ezernyi apró mérges pókot nemzenek. Ezek aztán szétrajzanak a gyanútlan városkában, s a lakók csak nehezen jönnek rá ■ titokzatos halálesetek okára...

•

A történet vége maradjon egyelőre titokban, inkább térjünk vissza a mókás kis pókok természetrajzához. Nem túl egyszerű dolog pókokkal forgatni. A pók ugyanis nem idomítható, mégis valahogy irányítani kell. A film forgatói hosszas kísérletezések után rájöttek, hogy ■ piciny állatkák jól terelhetők a hajszárítók légsugarával, vonzzák őket ■ kamera számára láthatatlanul rezgő vékony fonalak, ■ nem szívesen mászkálnak ragacsos vagy viasszal síkosított felületen. A filmben szereplő 200 újzélandi delena-pókra 20 pókcsősz vigyázott, nehogy szétszéledjenek, eltaposódjanak, ■ mindig ■ megfelelő irányba másszanak. Így ■ átlag vagy tíz-tizenötször kellett leforgatni ■ pókos jeleneteket, míg végre elérték ■ kívánt eredményt. A rafináltabb és a pókok számára megoldhatatlan jelenetekben mechanikusan mozgatható műpókokat használtak, nehogy ■ méregdrága ipari példányoknak beletörjön ■ csáprágójuk. A főszereplő óriáspókot egy dél-amerikai tarantella alakítja. Ez a madárpók-faj 40 centire is megnő, és súlya elérheti ■ fél kilót. Marása az emberre nem halálos, de igen kellemetlen. Félelmetes külsejét méretén túl az üvegszálhoz hasonlóan szúrós szőrszálak még riasztóbbá teszik, de ■ filmesek, a látvány fokozása érdekében még lila harci csíkokat is festettek ■ potrohára.

•

Lehet, hogy ■ film készítőit mulattatta a pók-pásztorlás, de vajon mitől nevetséges ■■ ■ pókszörny a néző számára; Az Arachmophobia titka az, hogy nem a pók nevetséges, hanem a félelmünk. A forgatókönyv írója eljátszik azzal ■ lehetőséggel, hogy a frászt hozza ránk egy-egy félelmetes beállítással (például óriási pók árnyéka a falon), aztán olyan egyszerűen oldja meg a helyzetet (kiderül, hogy a fogas árnyéka volt), hogy kinevetjük saját izgalmunkat.

Így lesz ■ Mato Grosso (Zöld Pokol) szörnyetegeiből nyolc lábú, szőrőspotrohú, csípős természetű, mégis mulatságos bohóc.

